

LUND UNIVERSITY

Mind the Gap

En reseberättelse från England 1-8 april 1990

Dahlberg, Mats; Olsson, Margot; Lanzow Nilsson, Jan; Norinder, Claes

1991

Document Version:

Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Dahlberg, M., Olsson, M., Lanzow Nilsson, J. (Red.), & Norinder, C. (1991). *Mind the Gap: En reseberättelse från England 1-8 april 1990*. (Meddelanden från Socialhögskolan; Vol. 1991, Nr 4), (Research Reports in Social Work; Vol. 1991, Nr 4). Socialhögskolan, Lunds universitet.

Total number of authors:

4

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

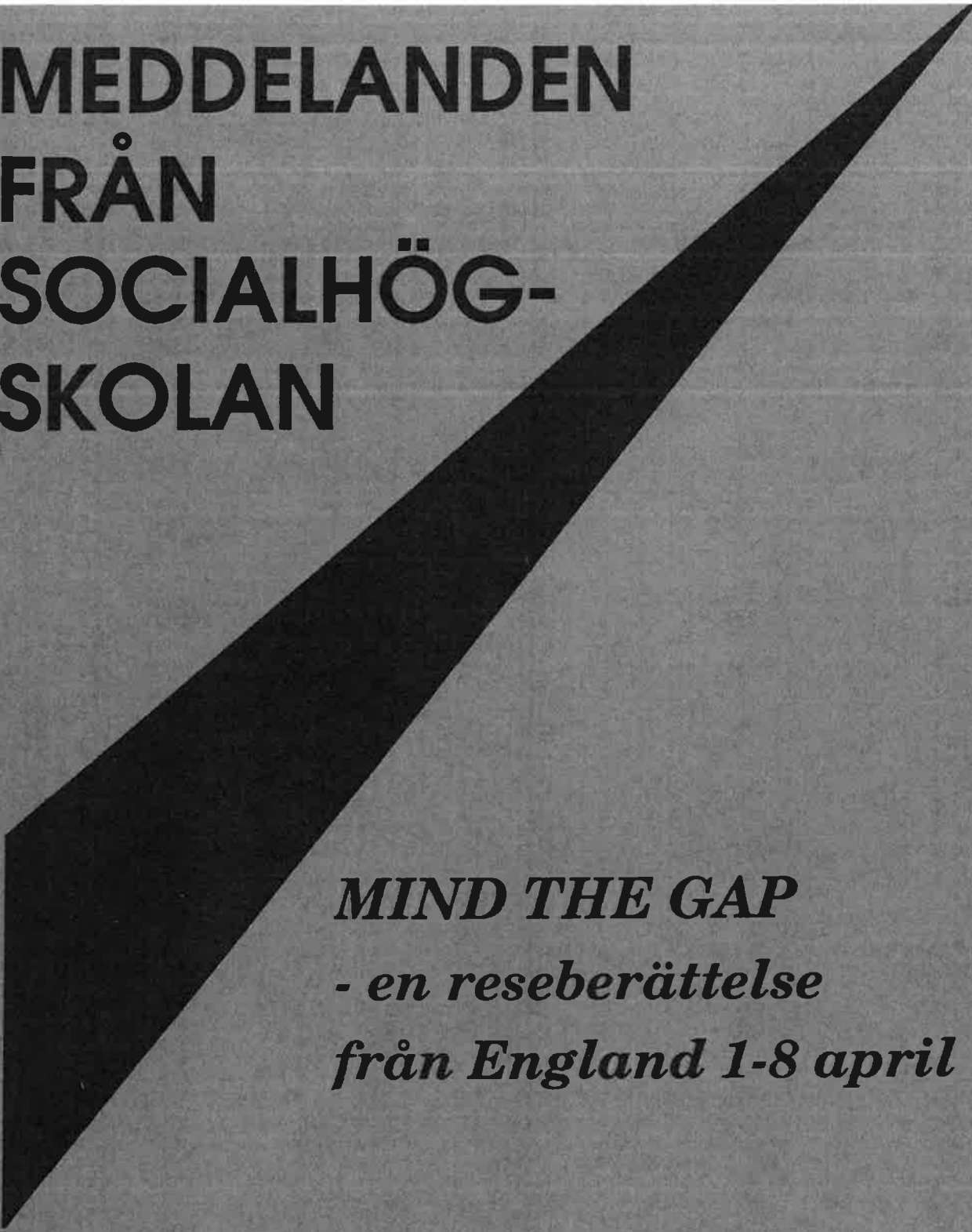
Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

MEDDELANDEN FRÅN SOCIALHÖG- SKOLAN

MIND THE GAP

- en reseberättelse

från England 1-8 april 1990

**Mats Dahlberg
Jan Lanzow Nilsson
(Red)**

**Margot Olsson
Claes Norinder**

1991:4

MIND THE GAP

- EN RESEBERÄTTELSE FRÅN ENGLAND
1 - 8 APRIL 1990

Mats Dahlberg

Margot Olsson

Jan Lanzow Nilsson

Claes Norinder

(Red)

FÖRORD

Kommer den svenska välfärdspolitiken under 90 - talet att utvecklas på liknande sätt som i England ? Vad är det egentligen som händer när biståndsnormer skärs ner, regler skärps och det offentligas resurser sinar ? Vilka lärdomar finns att få av det engelska exemplet ?

När vi, ett 25 - tal personer gästade London med omnejd under en vecka 1990, kunde vi inte ana vilka skarpa intryck resan skulle ge oss. För att i någon mån befria oss från känslan av frustration och ilska beslutade vi oss för att skriva. Genom att redovisa vad vi sett, reflektera över skillnader/likheter med Sverige, hoppas vi, även inspirera andra att göra egna upptäckter.

Därav denna resedokumentation. Utan ett idogt arbete av redaktionskommittéen Mats Dahlberg, Margot Olsson, Jan Lanzow Nilsson och Claes Norinder hade den inte kommit till stånd. Liksom av alla övriga mera anonyma skribenter !

Därutöver har en film med samma titel, Mind the gap, producerats. Filmen är en personlig betraktelse gjord av fältsekreterare Irene Malmberg och baserad på upplevelsen av den sociala nedrustningen. Den innehåller intervjuer med personer som på ett eller annat sätt blivit berörda av förändringarna, liksom av forskare i England och Sverige. Den kan beställas från Filmcentrum Syd, S:t Gertrudsgatan 4, 211 25 Malmö, tel: 040/798 76. Inköpspris 400:-, VHS teknik, speltid c:a 30 min. Filmen är ett utmärkt komplement till skriften, men talar även för sig själv !

Socialhögskolan i Lund

Verner Denvall Tapio Salonen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.	sid
1. Inledning	2
2. Thatcherism	7
3. Polltax	11
4. Bostadspolitik	13
5. Arbetsmarknadspolitik	19
6. Socialpolitik	23
7. Socialt arbete	29
8. Praktiskt grannskapsarbete	37
9. Strövtåg i Birmingham.	55
10. Besök i Leicester	73
11. Ett år senare.....	79
12. Bilaga	83

1. INLEDNING.

Under hösten 1989 och våren 1990 har vi, en grupp socialarbetare från Malmö socialförvaltning, haft förmånen att gå en kurs i Strukturellt socialt arbete på Socialhögskolan. Redan när kursen planerades lades en studieresa in som ett delmoment i kursplanen. Tankarna gick i ett mycket tidigt skede till England, då lärarna, Tapio Salonen och Verner Denvall, vid ett flertal tillfällen varit i detta ö-rike just för att studera förhållandena där och även skrivit en reseskildring från en rundresa för några år sedan: Denvall/Salonen, "Välfärd på glid", socialhögskolan i Lund 1987:4 .

Att välja just England förefaller därför ganska naturligt för dem. Många av de ideer i socialt arbete på vilka vi grundar vårt arbete i Sverige är influerade av anglosaxiska teorier, men ofta utformade på andra sätt än i England. Man kan också i det engelska samhället se utvecklingstendenser som på ett eller annat sätt kommer att tas upp även i Sverige. Omvänt, kan man se svenska modeller som prövas i England, om än i annan tappning, t ex inom Arbetsmarknadsverket.

Det finns också andra skäl att besöka just England. Vi ville få perspektiv på vår egen situation som socialarbetare, och under vilka förhållanden vi arbetar jämfört med engelsmännen. Innan vi åkte diskuterade vi fattigdomsbegreppet och vad det står för. Vi funderade över hur socialt arbete fungerar i ett samhälle styrt av en starkt konservativ regering sedan tio år och hur demokratin påverkas av den konservativa regeringens uppenbara vilja att både decentralisera och centralisera, reglera och avreglera.

En del av dessa aspekter kommer vi att i vår rapport försöka beskriva och fundera kring i förhållande till svenska förhållanden och de utvecklingstendenser vi tycker oss se här.

Att åka till England i det syftet är som att åka slalom i en störtloppsbanan. Tempot är ibland hisnande och svängarna många och understundom ganska besvärliga. Efter en vecka fullspäckad med studiebesök och Londons puls är man ganska mörbultad och trött. Bara att "komma in" i språket tar sin kraft i början, med alla fackuttryck och dialekter. Det gäller ju inte bara att förstå orden, de måste också placeras i ett sammanhang och framförallt kommas ihåg.

Programmet under veckan var upplagt med för hela gruppen gemensamma studiebesök under första halvan, medan andra halvan var planerad av gruppmedlemmar i mindre grupper utifrån speciella intressen eller ämnesområden. Studiebesöken i början berörde till stora delar övergripande problem i Englands sociala sfär. Vi träffade många socialarbetare och lärare i socialt arbete som berättade om sin syn på utvecklingen i England och vilka konsekvenser man såg för det sociala arbetet och de grupper som är berörda av det. Andra halvan av studieresan blev i vissa stycken mer fältanknuten, och vi träffade på olika platser människor i deras direkta arbetsmiljö, och i en del fall även de grupper eller individer till vilka arbetet riktade sig.

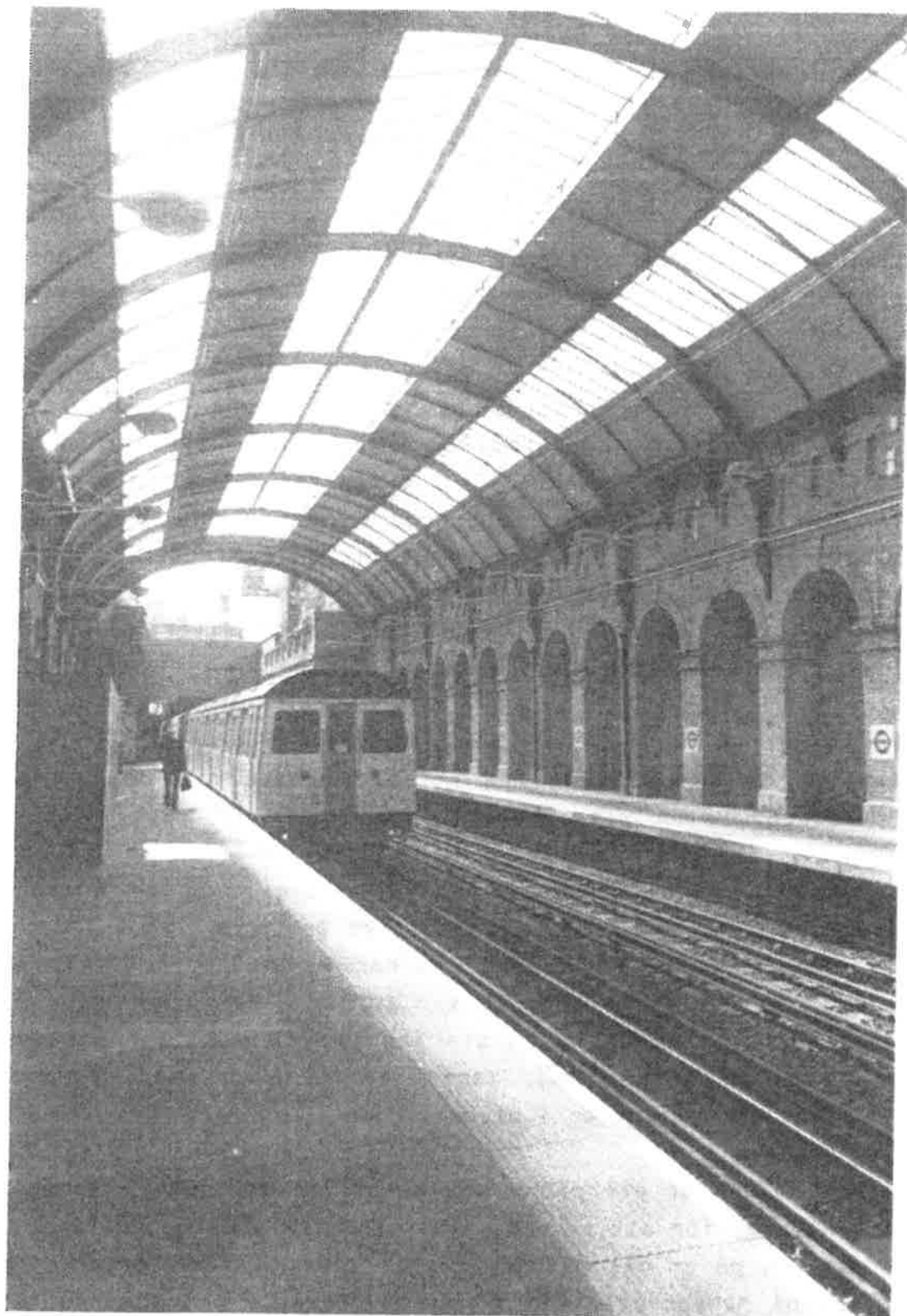
På så sätt fick vi bilder av både dem som planerar socialt arbete, de som arbetar med socialt arbete och de som är "drabbade" av socialt arbete.

Var det då någon nytta med att lära sig något om England frågar sig naturligtvis den vetgirige ?

Jo, säger den som varit där, jag har ju inte bara varit där när jag varit där, utan jag var ju också hemma när jag var där, för att inte tala om att jag var ju kvar där när jag kom hem. Med andra ord, man reflekterar och ser samband, likheter och olikheter i utvecklingen.

MIND THE GAP är ett påbud som metalliskt klingar i Londons tunnelbana, för att resande skall uppmärksamma det mellanrum som finns på en del ställen mellan tåget och perrongen. Som titel på reseberättelsen från ett samhälle med växande gap

mellan olika samhällsklasser tyckte vi att det passade bra,
men det är också ett sätt för oss att ta tillfället i akt
för att påminna om det svenska samhällets utveckling.

MIND THE GAP !

Programmet för veckan såg ut så här:

Måndag: Besök på NISW (National Institute for Social Work).
Samtal med lärare/forskare och socialarbetare från
England och Skottland.

Tisdag: Besök i Wandsworth, en av Thatchers mönsterkommuner
i London. Samtal med Elsbeth Cooper, utbildare på
socialdistriktet

Därefter.....

Till Battersea, ett område i kommunen. Samtal med Suzy Croft
och Peter Beresford, forskare i socialt arbete, samt Brian
Barnes, Community Painter.

Onsdag: På Svenska Ambassaden med Lars Eriksson, ambassad-
råd i arbetsmarknads och sociala frågor.

Torsdag: Gruppen delades upp på olika besök ute på social-
kontor, projekt o d, arrangerade genom BASW (Brit-
tish Association of Social Workers) John Wheeler.

Fredag: Olika studiebesök ordnade genom gruppens egen för-
sorg. Ingick besök på olika verksamheter, även i
vissa fall utanför London

Lördag: Avslutning, sammanfattning.

2. THATCHERISM

Vad är Thatcherism ?

Hur svarar man på en sådan fråga ? Genom ett enkelt ord eller genom ett resonemang ? Vi kan svara PRIVATISERING. Vi kan också svara AVREGLERING, eller AVDEMOKRATISERING eller MARKNADSANPASSNING.

Under de dryga 10 år som mrs Thatcher har styrt England, Skottland, Wales och Nordirland har hon konsekvent och entväget arbetat för att i grunden förändra det brittiska samhället. I namnet av individens frihet har den ena statliga verksamheten efter den andra överförts till privata intressen. Stora statliga bolag såsom t ex British Airways, British Rail och British Telecom, dvs praktiskt taget hela infrastrukturen, har sålts ut till privata intressenter. Konsekvent har det enskilda och privata gynnats på bekostnad av det gemensamma eller kollektiva. Alla brancher och sektorer har fått kännas vid denna extremt radikala form av konservativ politik. Inte minst på bostadsmarknaden och inom den sociala sektorn har dörren slagits upp på vid gavel för privat exploatering.

Vår korta tid i England gav oss inte möjlighet till någon djup inblick i den privata vården. Alla de människor vi träffat har dock entydigt vittnat om att privatiseringen av den offentliga sektorn ingalunda inneburit lägre kostnader. Frågan är om kostnaderna över huvud taget varit speciellt viktiga, om det inte egentligen i första hand handlat om en ideologisk inriktning, där ekonomin snarast fungerat som ett svepskäl. Helt klart är i alla fall att den offentliga insynen försvårats och i många fall varit otillräcklig, medan det fortfarande är statliga och kommunala myndigheters ansvar om något går fel.

De allt högre summor som går åt till att bekosta vård och omsorg bedriven i privat regi eller genom de många ideella organisationerna urholkar de allt knappare resurserna som ställs till den offentliga servicens förfogande. Men enligt den rådande synen på människor som är i behov av samhällets hjälp finns inte plats för vackra ord om individens frihet och integritet. Här gäller kontroll och uttryck som "är de så lata och oföretagsamma skall de minsann jobba hårt för att kunna få någon hjälp" och "de skall inte belasta idoga och strävsamma hederliga medborgare mer än absolut nödvändigt". Följdaktligen märks avregleringen/nedskärningen tydligt i de olika socialförsäkrings - respektive bidragssystemen. Under framförallt slutet av -80 talet har många bidragssystem försetts med så snäva budgetramar, att behoven inte längre är det som gäller, utan om det finns pengar kvar i budgeten. Om man t ex söker pengar från "Social Fund" kan man få svaret - " Visst har du behov av extra bidrag till gas- och elräkning men pengarna är slut, så kom tillbaka nästa månad! Hela socialpolitiken ligger helt i linje med den allmänna inriktningen att öka och konsolidera höginkomsttagarnas makt samt att förbättra för medelinkomsttagare, m a o satsa på säkra röster. Vi kommer osökt att tänka på vår barndoms största bok- och filmskurk "The Highsheriff of Nottingham", men, problemet infinner sig direkt - det finns ingen Robin Hood.

**"THERE IS NO SUCH THING AS SOCIETY,
THERE ARE ONLY INDIVIDUALS AND FAMILIES !! "
(Margreth Thatcher)**

3. POLLTAX

Vid den tid vi var i England var det stora diskussionsämnet Polltax, den "rättvisa" skatten som är lika för alla. Dagen innan vi kom hade det varit stora demonstrationer och var vi än åkte fanns plakat och afficher med texten "Pay no Poll-tax".

I Storbritannien är det den statliga skatten som varit proportionerlig, dvs samma procentsats gäller för alla. Kommunen har inte tagit ut någon allmän skatt - i stället har man haft en fastighetsskatt, som, menar man, har haft en utjämnande effekt, då ju höginkomsttagare i större utsträckning äger fastigheter än låginkomsttagare. Fr o m våren 1990 infördes en individuell kommunalskatt "PollTax" (Community Charge) i stället för fastighetsskatten. Polltaxen är "lika" för alla, dvs alla över 18 år betalar samma summa, med vissa undantag (se bilaga 1), oavsett inkomst. Skillnader i betalningen finns mellan olika kommuner då det är dessa som bestämmer beloppet. Dock finns ett av regeringen fastställt maximibelopp. Du blir inte befriad från eller får minskad skatt för att din betalningsförmåga minskar t ex vid sjukdom eller arbetslöshet, ett visst rabattsystem finns dock för personer som uppbär socialbidrag.

För att kunna betala skatten måste man registrera sig. Staten har därför inrättat ett nytt registreringssystem, som är knutet till röstlängderna. Enda sättet att undvika skatten är alltså att låta bli att registrera sig. Registrering sker efter bostadsadress och alla i hushållet över 18 år måste registrera sig. Om du saknar fast adress, är bostadslös, kan du inte registrera dig. Om du inte gör som ovan och betalar din skatt, mister du din rösträtt. Detta innebär bl a att du kan mista rösträtten i England för att du är bostadslös.

I Glasgow, Skottland, där skatten infördes redan 1989, minskade befolkningen i vissa områden kraftigt p g a registreringsproblemen. I Glasgow förekommer stora problem med bostadslöshet. Hela det nya skattesystemet kommer troligtvis

att få stora politiska konsekvenser i framtidens Storbritannien. Vi förvånades dock av att man i England inte i någon större utsträckning diskuterade just demokratifrågan i samband med registreringsproblemen. Protesterna har däremot lett till en omfattande debatt, varför PollTax slutliga utformning inte är klar.

Vi fann dock en annan vinkling av problemet med registrering, nämligen den, att i England har man aldrig tidigare registrerat människor. Det finns t ex inte några ID-kort, utan man legitimerar sig t ex via körkort eller pass. Registreringen inför Polltax uppfattas därför av många som ett intrång i den personliga integriteten och en inskränkning av friheten.

När några av oss senare i veckan åkte till Birmingham och besökte de människor där som levde i samhällets periferi, kunde vi så smått förstå varför man kan se på t ex Polltax utifrån ett rent ekonomiskt perspektiv och strunta i demokratin. För när man lever för att få mat för dagen och försöker försörja en stor familj på mycket bristfälliga inkomster blir vardagen i sig en mycket nära och personlig storhet. Vem har då tid, ork och lust att intressera sig för parlamentarisk demokrati.

4. BOSTADSPOLITIK

Boendet och bostadsmarknaden har varit en av Mrs Thatchers hjärtefrågor. Hon har gång efter annan talat sig varm för "allas" rätt att äga sin bostad. Således har bostadssektorn under de senaste årtiondet varit hårt utsatt av ett privatiseringsprogram. Nya lagar har stiftats som gjort det möjligt både att sälja hela hus och enstaka lägenheter. I samma hus kan man numera finna en hyresvärd som äger stora delar av huset och ett antal människor som äger just sin lägenhet. Ibland slår de senare sig samman och bildar en bostadsrättsförening.

Men möjligheten att köpa sin lägenhet innebär inte bara att fler äger sin bostad. Det har också inneburit stora inkomstöverföringar. Bl a har allmännyttan sålt ut fastigheter till privata intressen för 20 % av marknadsvärdet. De som haft råd och intresse har härmed kunnat göra sig en bra hacka på affären.

Battersea i södra London är ett bra exempel på vad som hänt under 80-talet. Battersea är ett gammalt arbetarområde med djupa rötter i labour och t o m kommunismen. Redan 1914 fanns här en svart borgmästare vid namn John Archer. 1971 slogs kommunen samman med Wimbledon och Roehampton till storkommunen Wandsworth. Därmed fanns det underlag för en konservativ majoritet och kommunen ses av Mrs Thatcher som en stor föregångare och kallas i folkmun för Maggies farm. Bland annat har de en av de lägsta polltaxavgifterna i landet.

Den konservativa kommunledningen har överlåtit stora delar av sina bostäder (Council Housing) till ren spekulatation. Renhållningen och parkförvaltningen har privatiserats. Simhallen har sålts till en företagare som upplåtit en del till allmänheten och en annan del till en privat klubb. Kommunledningens policy främjar lyxrenovering och kontorisering. Vid floden fanns tidigare flera fabriker som fått läggas ner och gjorts om till lyxkontor.

Elsbeth Cooper, socialarbetare och handledare i Wandsworth menar att bostadstillgången hittills har varit ganska god för flertalet invånare, men allteftersom kommunen säljer ut sina fastigheter till privata ägare, får de fattiga allt färre valmöjligheter. Många har också förköpt sig och klarar inte amorteringar och räntor med följd att de tvingas lämna Wandsworth.

Genom utförsäljningen börjar Batterseas genuina arbetarprägel på att försvinna. När ett område säljs flyttas invånarna till andra områden och den gamla strukturen faller sönder. Istället har den välbärgade medelklassen tagit över. Runt vissa hus byggs höga murar och privata vaktbolag har dygnet-runt-bevakning med tevekameror för att hålla det omkringboende "slöddret" borta.

Ellis Blackmore, som arbetar åt The Housing Cooperation, berättar hur det gått för kommunen Brent som för några år sedan framstod som en lysande representant för de kommuner som inte ville falla på knä för Mrs Thatchers pålagor. Eftersom de ansvariga i kommunen konstant låg över budgeten blev de tvungna att låna pengar på den privata kreditmarknaden. De tvingades också att höja hyrorna i sina bostäder samtidigt som servicenivån sänktes. Det prekära finansiella läget förhindrade också nybyggnation. De pengar som kommunen annars skulle ha fått som stöd till byggande går istället till olika privata finansiärer. Konsekvensen blir, som Ellis uttrycker det, "the poorest are trapped".

Ellis menar att kommunen Brent har kollapsat, vilket bl a uttrycker sig i bostadsförhållandena i området Stonebridge. Där finns ständigt växande problem med t ex förstörda lägenheter som inte kan repareras och hemlösa som tar över lägenheter som inte kan hyras ut. Alla boende står uppsatta på listan över personer som vill byta lägenhet. Det är dock ingen som vill byta med dem - de kommer ingenstans. Dessutom är det ingen som vill friköpa sina lägenheter på grund av den urusla kvalitén. Ellis tror att den enda lösningen är att bygga om bostadsområdet. Troligen får det ske genom att en del av området säljs ut för att finansiera den omfattande

ombyggnaden av det resterande beståndet. Och nästa val vinner förmodligen det konservativa partiet....

Bostadssituationen för många engelsmän är idag i det närmaste katastrofal, och för fattiga helt sanslös. Det allmänna intrycket är dessutom att bostadsbeståndet är i mycket dåligt skick. Förhärskande är förhållanden som enkelglasfönster, en värmekälla per lägenhet, utanpåliggande avlopp, trasiga fasader och oisolerade väggar. Detta ställer till stora problem för många under vinterhalvåret, dels för att man får en kall och fuktig bostad, men också rent ekonomiskt. Det är mycket dyrt att värma upp lägenheterna med el eller gas, vilka är de enda möjligheter som står till buds. På så sätt slår bostadspolitiken ännu en gång mot dem som har minst resurser.

I takt med att bostadsbristen växer sig allt starkare och bostäderna blir alltmer otillgängliga för den fattigare delen av befolkningen, växer bostadslösheten och alltfler driver omkring hemlösa. För många en mycket svår situation, och för en del helt utan något som helst stöd från samhället. Kommunens skyldigheter när det gäller bostadslösa inskränker sig till att sörja för familjer med minderåriga barn, äldre, mentalt eller fysiskt handikappade och mentalt störda. De som saknar ett boende och ingår i de tidigare nämnda grupperna sörjer kommunen för genom inhyssning i "Bed and breakfast". Det händer också att barnfamiljer får bo på hotell, ibland så lång tid som upp till 3 - 4 år. I bästa fall finns kokmöjligheter.

I Storbritannien finns totalt ca 22 miljoner bostäder. Under senare år har 1.3 miljoner av allmännyttans bostäder privatiserats. Summan motsvarar siffran för bostadskön i landet, enligt officiell statistik.

Enligt samma statistik är idag 1,5 miljoner hushåll trångbodda. Bostadsutbyggnaden, huvudsakligen i privat regi, är för närvarande 200.000 lägenheter per år, behovet ligger på 400.000 - 500.000.

Som ett exempel på utfallet av den konservativa bostadspolitiken kan nämnas följande:

Wandsworth councils utförsäljning av 356 lägenheter till privat bygg- och fastighetsbolag.

Redovisning i runda tal sedd med fastighetsbolagets ögon:

Inköpssumma för 356 lägenheter	£4,4 milj
Kostnader för totalrenovering	£10 milj
Försäljning av lägenheter £125.000 per st	£44,5 milj
Vinst	£30,1 milj

Omräknat i svenska kronor blir vinsten c:a 316 miljoner.

RICH MAN

POOR MAN

Det finns idag 22 miljoner bostäder i England, varav 8 % är småhus.

1,5 miljoner hushåll är efter Engelska mått trångbodda och 1,8 miljoner står i bostadskö.

Man räknar med att behovet av nyproducerade bostäder ligger på c:a 500.000/år. I dagsläget produceras c:a 200.000/år.

Snittkostnad för en 4 rums lägenhet i London är £ 92.000.

5. ARBETSMARKNADSPOLITIK

Ett gott exempel på den konservativa regeringens dubbelhet i att både reglera/kontrollera och avreglera har förekommit i arbetsmarknadspolitiken. Så har man under sin regeringstid, speciellt under senare delen av 80 - talet succesivt ökat begränsningarna för fackföreningarna att agera via t ex strejker, genom att omgärda fackföreningarna med lagar och förordningar. Numera är det bara tillåtet att strejka för bättre löner och arbetsmiljö. En förordning har tillkommit som säger att medlem i facket får föra talan mot sitt eget förbund, samt att medlem har rätt att vägra strejka även om fackföreningen har utlyst en legal strejk. Dessa beskärningar av fackens makt i förhållande till den enskildes rättigheter har gjort att anslutning till fackföreningarna har minskat. Några vilda strejker har inte heller förekommit sedan sommaren 1989.

Som ett steg att avreglera arbetsmarknaden har man t ex förändrat restriktionerna vad gäller barnarbete, så att det numera är tillåtet för barn från 14 år att arbeta på obekväma arbetstid och nätter.

Regeringen plockar bort de eventuella störningsmoment som kan finnas på marknaden, för att den skall få styra och ställa så fritt som möjligt. Allt i sken av den individuella friheten.

Arbetslösheten i Storbritannien är efter svenska förhållanden hög, men mycket varierande. Nordirland har den högsta, med 14 % , medan sydöstra England, den rikaste delen, ligger på 3,3 %.

I Storbritannien finns ca 27 miljoner personer i arbetsför ålder. 1986 låg arbetslösheten bland dessa på 3,3 miljoner, 12,3%. Den aktuella arbetslösheten (1990) ligger på 1,6 miljoner, 5,9%. Arbetslösheten i Storbritannien präglas av mycket stora regionala skillnader.

Som framgår ovan har arbetslösheten i runda tal halverats fram till idag, men vissa branscher, som t ex tillverkningsindustrin, har fortfarande höga siffror. Nedan följer siffror från några tunga distrikt inom tillverkningsindustrin, avser procent arbetslösa män:

South Tyneside (Newcastle) 21,8

Liverpool 19,7

Sunderland 17,7

Middlesbrough 17,6

I Storbritannien finns en lång tradition av privata arbetsförmedlingar, employment agencys, men parallellt med dessa har staten haft förmedlingar, job centres. Nu är det dock tory-regimens intentioner att även privatisera dessa.

Arbetslösheten i England är	Arbetslösheten i Sverige
1.600.000 eller 5,6 %	är 63.000 eller 1,4 %
Individer i arbete är 65,8 %	Individer i arbete är 84,8 %

Observera att samtliga siffror i materialet är officiella varför ett visst mörkertal tillkommer.

Strejker

Vintern 1979 - 80, då Margreth Thatcher och tories kom till makten kallas i Storbritannien för "the winter discontent" och präglades av omfattande strejker. 1984 utlöstes den stora kolgruvestrejken med Arthur Scargill i spetsen. Båda nämnda storstrejker nådde en omfattning på 25 miljoner strejkdagar per år.

Lagar mot facket

Hökarna inom tories ville när partiet kom till makten 1979 omgående gå in med stora restriktioner och förbud mot facklig verksamhet. Men partiets rådgivare förordade en mera revisionistisk linje för att undgå för stora omedelbara

reaktioner och uppnå en "bättre förankring". Detta har inneburit att nya lagar för att kringgärda facket kommit under i stort sett vartannat år av thatcherregimen.

Employment Act 1980

- Försvårande att använda strejkvakter.
- Begränsning av möjligheter till sympatiåtgärder.
- Förordande av omröstningar inom facket inför bl a strejkåtgärder. Underlättande av dessa omröstningar genom stadsbidrag.

Employment Act 1982

- Skadestånd för olagliga konflikter.
- Endast tvister arbetsgivare contra arbetstagare tillåtna.
- Organisationsklausuler förbjöds.

Trade Union Act 1984

- Ökade krav på hemliga omröstningar, bl a vid val av förbundsstyrelser samt före alla stridsåtgärder.
- Mandatperioder för fackliga förtroendemän på max 5 år.

Employment Act 1988

- Fackliga medlemmar får föra talan mot förbundet.
- Ta del av förbunds räkenskaper.
- Medlemmars rätt att vägra strejka.
- Ny (statlig) ombudsman för fackliga frågor.

Employment Bill jan. 1989

- Avreglering av arbetsmarknaden.
- Borttagande av restriktioner för kvinno- och ungdomsarbete (av vilka en del infördes på 20-talet).
- Ändrade regler för avskedande.
- Regler för process i arbetsdomstol.
- Begränsande av fackliga representanters rättigheter.

Riktlinjer juli 1989

103 detaljerade regler för facklig verksamhet om bl a:

- omröstningsförfarande
- kraftig majoritet vid omröstning
- valsedlar
- förhandlingar
- medling

Under efterkrigstiden och fram till 1975 låg den fackliga organisationsgraden på i genomsnitt 10 miljoner medlemmar. Efter en ökning upp till ca 12,5 miljoner medlemmar 1979 har organisationsgraden stadigt sjunkit för att nu ligga under 10 miljoner. Tillverkningsindustrin som är på stadig tillbakagång har av hävd haft en hög organisationsgrad på uppemot 80%. Privat, men även offentlig service, som nu ökar har en låg organisationsgrad. Den stora tillbakagången för facklig aktivitet står dock trots allt att finna i att tory-regeringen har tagit udden av facken, människor anser inte längre det vara lönt med fackanslutning.

6. SOCIALPOLITIK

Vår första dag i London besöker vi NISW (National Institute of Social Work) som arbetar med fortbildning av socialarbetare. Wendy McFairlane, socialarbetare (voluntary) vid Aberlour Trust i Skottland, bekräftar att hela det sociala arbetets karaktär håller på att förändras i Storbritannien och att man bl a kan märka det på den terminologi som följer i privatiseringens spår. Tidigare användes uteslutande uttryck som hjälpa, bry sig om, individuella behov och gemensamma eller samhälleliga behov. Numera användes uttryck som marknadsekonomi, kontraktsbaserad, valuta för pengarna och individcentrering.

Förespråkarna för marknadsekonomi (market economy) menar att om kapitalbildningen ökar, så ökar inkomsterna för såväl hög- som lågavlönade. Eftersom bidrag och stöd från det offentliga minskas kan skattettrycket sänkas. På så sätt kommer alla att få det bättre. Wendy menar dock att följderna av de förändringar som sker i stället innebär att inkomstpyramiden blir päronformad i stället för som tidigare triangulär. Praktiskt innebär det att den rika delen av befolkningen blir allt rikare, mellanskiktet likaså, men den fattiga delen av befolkningen blir allt fattigare och riskerar att falla helt utanför samhället. Detta kan också kopplas till det som allt oftare benämns som "två tredjedelssamhället", där vi tycker att England är på mycket god väg att bli betraktat som ett föregångsland. Så när regeringen arbetar på ett generellt och strukturellt plan, med olika sätt att glida över i en alltmer marknadsanpassad ekonomi, slår denna politik mycket starkt mot svaga grupper i samhället, såsom

äldre människor, barnfamiljer, handikappade och vissa etniska minoriteter.

Den offentliga budgeten urholkas genom att vårdplatser för äldre, handikappade och barn i allt större utsträckning köpes av den offentliga sektorn från den privata vårdsfären. Detta ger definitivt inte som alla privatiseringsförespråkare påstått, bättre valuta för pengarna (value for money). Oftast har tillsynsmän från den offentliga förvaltningen dessutom små möjligheter att kontrollera kvalitén på vården. Detta innebär att socialtjänsten enl Wendy inte kan möta de behov som finns. Alltihop slutar med att man tar från de fattiga och ger åt de rika.

Vid besöket samtalar vi också kring olika begrepp som används av både regering de styrande och av socialarbetare, men där man lägger in helt olika betydelse i begreppen. Så kan man t ex se att vårdkvalité för politikern betyder privatisering av vården, men för socialarbetaren bättre vård oavsett vem som bedriver den. Brukarinflytande som för makthavaren innebär att folk i större utsträckning tar hand om sig själva och sina närstående och att man därmed inte behöver så stora samhälleliga resurser för detta ändamål, men för socialarbetaren har betydelsen att de som är i behov av vården och deras närstående också skall ha inflytande på utformningen av den. Samarbete, som i makthaverens ögon betyder besparing, men i socialarbetarens betyder frigörande av resurser. Ekonomiskt ansvarstagande som för de styrande innebär ett sätt att hålla tillbaka de offentliga kostnaderna, medan socialarbetaren ser det som ett adekvat användande av resurserna.

Man kan t ex jämföra med införandet av EGT-systemet i Malmö, där politikerna i förlängningen ser en möjlighet att spara på personalkostnader, men socialarbetaren ser det som ett frigörande av resurser. Vi har också tendensen i Sverige att satsa på privata alternativ, som sägs vara både bättre och billigare än den kommunala vården, och på så sätt för vi också över resurser, utan att ha egentlig insyn.

Det slog oss att Wendy, och andra briter, inte kopplar ihop politik, ekonomi och sociala frågor på det sätt som vi försöker göra i Sverige, utan där man som t ex vid en diskussion om Polltax nästan uteslutande ser det som ett ekonomiskt dilemma för människor, och inte som ett demokratiskt problem för samhället. Vi kan därför inte rakt upp och ner överföra våra egna funderingar och tankar till engelska förhållanden. Vi måste om vi skall förstå försöka lära oss lite mera om engelsk tradition när det gäller t ex demokrati och lagar.

Jack Law, arbetsledare för samhällsarbetare i Storbritanniens största socialdistrikt Strathclyde i Skottland, kommer med ytterligare exempel på hur polariseringen i det brittiska samhället accentuerats under thatcherismen.

Trots att 90 % av de skotska kommunerna är labourstyrda med en lagstiftning som är något mera progressiv än den som gäller i England har de ej kunnat motverka den sociala nedrustningen då anslag till bidrag och annan ekonomisk politik styrs från Whitehall. Grovt sett är det dessutom så att ju längre norrut man kommer från den rika sydöstra delen av Storbritannien blir fattigdomen och arbetslösheten till följd av strukturrationalisering allt mera omfattande. Utslagningen kommer i allt yngre åldrar och antalet tiggande ungdomar på gatorna i skottlands storstäder blir allt fler. Så kan man t ex konstatera att c:a 20.000 personer under 25 år är hemlösa i Skottland, och att denna siffra på intet sätt verkar sjunka. Soppköksvarianten i form av matpaket har fått sin renässans.

Jack berättar om ett projekt för unga hemlösa som startats i Glasgow, där man t ex tvingas att p g a resursbrister och stor tillströmning avvisa ett femtiotal ungdomar varje dag. Projektet går ut på att i första hand ordna temporära bostadslösningar för unga och att i förlängningen av detta även kunna se mera långsiktiga lösningar på problemen. Det finns också inbyggt en ambition att i arbetet minska utslagning, kriminalitet och missbruk. De skotska ungdomarnas största

fiender idag är regeringens politik, med bl a Polltax och den stora arbetslösheten.

I vissa områden i Glasgow är arbetslösheten bland den manliga befolkningen så hög som upp till närmare 70%. Till följd av den stora arbetslösheten finns en "flyttlasspolitik", där många flyttar till det rika södern. Detta resulterar i ytterligare utslagning av många unga människor, som inte i södern finner det de hoppades på och som har mycket svårt att återvända hem. Detta fenomen såg vi bl a exempel på vid studiebesöket i Birmingham. Jack poängterar också att Glasgow försöker göra en "fasadlyftning", staden lanseras numera som Europas kulturella center, med ett uttalat "yuppieface". Detta menar Jack, har ännu så länge inte påverkat de fattigas situation till det bättre, utan snarare skapat större klyftor.

Social Fund

I april 1988, slopades i England socialbidrag för kostnader som kan uppstå vid speciella situationer, det som vi ibland benämner "över norm". I stället införde man något som kallas för "Social fund".

"Social fund" är ett lånesystem, där varje social security office får en årlig budget som man måste hålla sig till. Budgeten får inte överskridas.

För att kunna utbetala dessa pengar har man inrättat speciella tjänstemän som handlägger ansökan om medel, "Social Fund Officers". Tjänstemannens största övervägande är att möta de behov och svårigheter som den lokala befolkningen uppvisar genom ansökan. Om tjänstemannen bedömer att en ansökan är mer nödvändig att bevilja än en annan kan den senare få avslag på sin ansökan. Man kan inom ett budgetår inte bevilja medel från nästa års budget. Man kan ej heller som tidigare nämnts bevilja medel utöver budget, vilket innebär

att om man ansöker i t ex november och pengarna är slut då, får man avslag på sin ansökan.

I det tidigare systemet var det reglerat vad den sökande kunde få, och i vilken situation man kunde få bidrag. I och med införandet av "Social Fund" har en avreglering skett. Det innebär bl a annat att man aldrig kan vara riktigt säker på att få till det man ansöker om, beroende på att det numera inte bara är behovet som styr, utan även den enskilde handläggarens bedömning och den budget man har.

Många av dem vi pratade med i England var starkt kritiska till "Social Fund". De menade att detta var ännu ett led i den sociala nedrustning som pågått under närmare 10 år. När vi besökte "Birmingham Trades Council Centre for the Unemployed", fick vi ett papper som visade på hur man där hade reagerat på "Social Fund" när den infördes. Av detta framgår bl a att lånen i och för sig är räntefria, men att de måste betalas tillbaka snabbt, och att detta tar hårt på en redan mycket ansträngd ekonomi i familjen. De påpekade också att det ju inte finns några exakta regler för vem som skall få eller inte, och att man därför inte heller kan överklaga ett beslut, samt att det förekommer en begränsad budget för varje månad. Situationen kan därför uppkomma att även om handläggaren håller med om att lånet behövs så finns det inte några pengar att betala ut, och därför får sökanden avslag. Vid ansökan om mer medel till något handläggaren ej anser skäligt, rättar denne inte till ansökan eller reducerar beloppet, utan ger avslag.

Om man får avslag på en ansökan, kan man inte ansöka på nytt förrän sex månader förflutit.

På centrat talades om den nya roll de tvingats in i genom förändringen. Tidigare kunde de hjälpa individer och familjer att ansöka om bidrag, eftersom det fanns regler om när och hur man kunde få bidrag. Om socialkontoret begick något misstag eller fel i bedömningen, kunde man från centrats sida hjälpa till att reda upp situationen. Nu menade de att eftersom det inte finns några klara regler, var de rädda för

att ge råd som skulle leda till att den sökande fick avslag, och då skulle bli stoppad från att ansöka på nytt under sex månader.

Vad de däremot fortfarande kunde ställa upp på, var att informera vad man inte kan få pengar för, samt hur mycket pengar som finns i "Social fund" f n, och hur mycket övriga bidrag kommer att bli reducerade med vid återbetalning av lånet.

Som ytterligare exempel på den sociala nedrustningen berättade de att året innan "Social Fund" inrättades betalades det ut i bidrag £ 500.000 av ett visst DHSS kontor, Summan har nu halverats, och en stor del av pengarna räknar man med skall gå tillbaka till staten eftersom det ju numera är fråga om lån och inte bidrag. Som avslutning uppmanades bidragssökande och andra att protestera till de styrande och DHSS kontoren (Departement of Health and Social Security), och man kommer från centrals sida att dra igång olika kampanjer mot detta system som upplevs som mycket orättfärdigt.

Om vi ser vidare på möjligheterna att erhålla lån, så ställs ju dessa i förhållande till vilka möjligheter man bedöms ha att betala tillbaka. Detta diskvalificerar troligen ett antal individer och familjer, som kanske tidigare har haft svårt att betala lån, eller haft uppenbara svårigheter att klara sig på andra bidrag.

7. SOCIALT ARBETE.

Under vår vecka i England träffade vi flera forskare, lärare i socialt arbete och yrkesverksamma socialarbetare. Vi fick både veta en del om engelsk metodutveckling och möjlighet att göra studiebesök inom olika typer av verksamhet. I detta kapitel skall dels berättas om en del av den forskning och det utvecklingsarbete som vi kom i kontakt med, dels beskriva några av de mest intressanta studiebesöken.

På NISW, Nationel Institut for Social Work, fick vi en första introduktion till både den aktuella samhällsutvecklingen och till olika trender i socialt arbete. Precis som i Sverige är en av de aktuella frågorna i England hur man skall kunna öka medborgarnas inflytande över vården. Jack Law, arbetsledare för samhällsarbetare i Skottland berättade att regeringen tillsatt en utredning för hur man skall kunna öka brukarinflytandet. Symptomatiskt nog hade en varuhuschef vid namn Griffith fått uppdraget och Jack Law uppfattar att regeringens egentliga motiv har varit att omvandla kommunala insatser till privata.

Griffith hade visserligen inställningen att människors valmöjligheter och inflytande över den sociala servicen skulle öka, men i den slutliga utformningen av utredningen är brukarnas inflytande dock ganska diffust beskrivet. Texten finns det ett överklagandeförfarande som fungerar så att om en person är missnöjd med insatsen och överklagar, så undersöks vad som hänt av den lokala myndigheten, en slags tillsynsmyndighet, som måste ge svar inom 28 dagar. Tillsynsmyndighetens beslut kan överklagas ytterligare till en högre kommunal instans. Personen kan där få rätt i att han blivit felbehandlad eller fått fel insats, men ett sådant beslut innebär inte att personen får tillgång till det han efterfrågar.

Regeringens motiv för ett blandekonomiskt system byggt på både lokala, frivilliga, privata och samhälleliga vårdformer

sägs alltså vara att ge individen större valfrihet. Men Jack ställer frågan vems val och vilka valmöjligheter eftersom samhället frånhänt sig flera verksamheter. Jack menar att det istället måste finnas utrymme för att utforma bra lösningar och där man inte, som nu, pratar om valmöjligheter men inte kopplar det till rättigheter. I nuläget har man rätt till tillgång av saker - men inte rätt till att verkligen få dem.

I en liten källarlokal i stadsdelen Battersea söder om Themsen träffar vi Suzy Croft och Peter Beresford som forskar kring brukarinflytande och vad människor tycker om den hjälp de får. Deras forskning finns bl a redovisad i artiklar i fackpressen samt rapporterna: "Whose welfare" och "From paternalism to participation". Suzy och Peter är dessutom själva aktiva på ideell basis i ett granskarbete i sitt eget bostadsområde och har egen bakgrund som socialbidragssklienter. (Se också avsnittet om Battersea under rubriken Bostadspolitik). Nåväl, Peter och Suzys erfarenhet är att människor vill ha mer att säga till om vad det gäller sina egna angelägenheter - utom gamla människor, som tycker att de gjort sitt. Mycket händer också för att öka folks inflytande trots nedskärningar och personalproblem. Det utvecklas hela tiden nya projekt inom hemvården, dagcentra, institutionsvården och fältarbetet. Det finns dock en stor brist på information om vad som finns inom olika områden, mycket beroende på att socialarbetarna inte har tid att dokumentera sitt arbete.

Peter tog upp att det är viktigt att skilja på de två olika filosofierna "consumerism" och "self-advocacy". Båda har saker att erbjuda men får inte sammanblandas. Ofta vill man det ena men pratar om det andra.

Consumerism (brukarinflytande) innebär att man försöker hitta ett sätt för socialtjänsten att fungera bättre. Man frågar konsumenterna vad de vill ha och försöker sedan erbjuda rätt produkt. Följden blir en mer marknadsstyrd social service. "Kom och tala om för oss vad ni vill ha så blir vi

effektivare" är devisen. Makten att bestämma om vilken service som faktiskt skall erbjudas ligger dock fortfarande kvar hos myndigheten.

Self-advocacymetoden bygger däremot inte på någon inbjudan från social personal. Verksamheten uppstår ur folks egna behov och önskemål. De utvecklar själva sina ideer. Här säger man istället "jag vill förändra mitt liv, men jag bestämmer själv över vilken hjälp jag vill ha".

Om man vill arbeta med brukarinflytande måste man därför först göra klart för sig vilken metod man använder. I diskussionen efteråt kom vi fram till att de olika metoderna förmodligen får användas i olika sammanhang. Inom kommunal socialtjänst är det svårt att som socialarbetare använda sig av self-advocacyvarianten. Man kan dock som Peter var inne på dels ge människor mer information och tillgång till organisationen dels ge dem stöd i att hävda sina egna intressen. Annars blir följden att det bara blir de starka och välutbildade som kan använda sig av brukarinflytandet.

Community social work

Lis Timms, lärare i socialt arbete på universitetet i Edinburgh, gjorde i sin föreläsning på NISW ett försök att definiera Community Social Work, CSW. På svenska närmast motsvarat av begreppet områdesarbete. Lite förenklat kan man säga att det är en syntes av individuellt arbete (social work eller case work) och samhällsarbete (community work), varav det senare har en mycket stark tradition i Storbritannien.

Historiskt sett finns det två utvecklingslinjer om varför CSW har utvecklats. Den första menar att ursprunget till CSW kom från den s k Seebohmrapporten 1968, vilken var slutprodukten i en översyn av det sociala arbetet i England. Konsekvensen av denna rapport blev att man inom SSD (Social Service Department), motsvarigheten till ett socialtjänstdistrikt i Malmö, slog ihop familjevårdsarbete, barnomsorg,

äldreomsorg och arbete med handikappade. Man skulle arbeta med alla typer av problem som dessa grupper kunde tänkas ha. I och med att sammanslagningen fick ett officiellt erkännande, fick socialarbetarna också underlag för att inte bara arbeta med olika delar av människan utan också med helheten.

Enligt den andra utvecklingslinjen har socialarbetarna själva drivit frågan om CSW utifrån exempelvis fattigdom, arbetslöshet, bostadsbrist och andra sociala konsekvenser dessa generella samhällsproblem för med sig. Socialarbetarna ansåg att dessa problem inte bara gick att lösa på det individuella planet och vände sig därför mot den mycket starka psykologiseringen inom socialt arbete. Ur denna strävan uppstod ett mer områdesbaserat arbete, vilket man bl a kunde få genom decentralisering. Detta arbete kräver, utöver den individuella synen, också ett generellt perspektiv.

Inom CSW har teamarbete med specialisering utvecklats, d v s flera personer med specifika kunskaper arbetar tillsammans. Man får därigenom en mer heltäckande kunskap och möjlighet att arbeta över ett bredare fält. I arbetet ingår såväl individuell rådgivning som områdesarbete, psykosocialt arbete eller service i form av hemtjänst. CSW bedrivs både inom den kommunala sektorn och olika frivilliga och stiftelsedrivna verksamheter.

I Sverige har diskussionen om områdesarbete mest kommit att handla om eventuella konflikter mellan myndighetsrollen och rådgivningsrollen. Lis uppfattade inte att detta var något stort problem. Hon menade att socialarbetaren måste göra sig känd som person - visa vem man är och vad man står för. Om man bara är tydlig i vilken makt och vilka befogenheter man har blir man i allmänhet respekterad och accepterad. Det viktigaste i områdesarbetet är att ta folks egna problemformuleringar på allvar och ta del i sådant som händer på bostadsområdet. Det lokala "skvallret" är t ex mycket viktigt att känna till! Saker som annars inte ligger helt inom socialarbetaren eget kompetensområde som skolfrågor, fritids- och kulturaktiviteter, grannproblem m m är sådant som man måste våga blanda sig i eftersom det har stor betydelse för

befolkningen. Förtroendet för socialarbetare kommer när människorna märker att denna bryr sig om det som de själva anser vara viktiga frågor.

I CSW finns egentligen inte någon teoribildning, även om Saul Alinsky och Paulo Freire nämndes. Arbetet har istället utvecklats direkt ur praktiken. Lis menar att det är egna reflexioner över de konkreta situationerna som man måste agera utifrån.

Aberlour Trust Family Centers

Under vår vecka i England såg vi mycket nytt och spännande men det var ändå förvånansvärt mycket som påminde oss om diskussioner vi har i Sverige. Så hade t ex den senaste tiden rasat en debatt om barnmisshandel. Flera barn hade de senaste åren blivit misshandlade till döds. Många hade ifrågasatt om inte detta var en av effekterna av att samhället avhänt sig insyn genom den omfattande privatiseringen liksom synsättet att samhället skall hålla sig utanför och låta individerna själva ta ansvar för sitt liv. De minskade kommunala resurserna har lett till ett ökat behov av hjälp från frivilliga organisationer. Wendy McFairlane arbetar i den landsomfattande organisationen Aberlour Trust i Skottland. Denna organisation driver vad de kallar Family Centers. De påminner lite och Malmös basenheter men bedriver en mera utåtriktad verksamhet. Familjerna som vänder sig dit kan dels få kvalificerad behandling, dels kan man bara gå dit för att ta en kopp kaffe och snacka med andra en stund d v s någon sorts kombinerad basenhet och fritidsgård. Ideologiskt sett bygger centrerna på frivillighet - Wendy formulerade det som "människor möter människor". Kombinationen mötesplats och möjlighet till terapeutisk hjälp bidrar troligtvis till att det är lätt för folk att söka sig dit.

NALGO

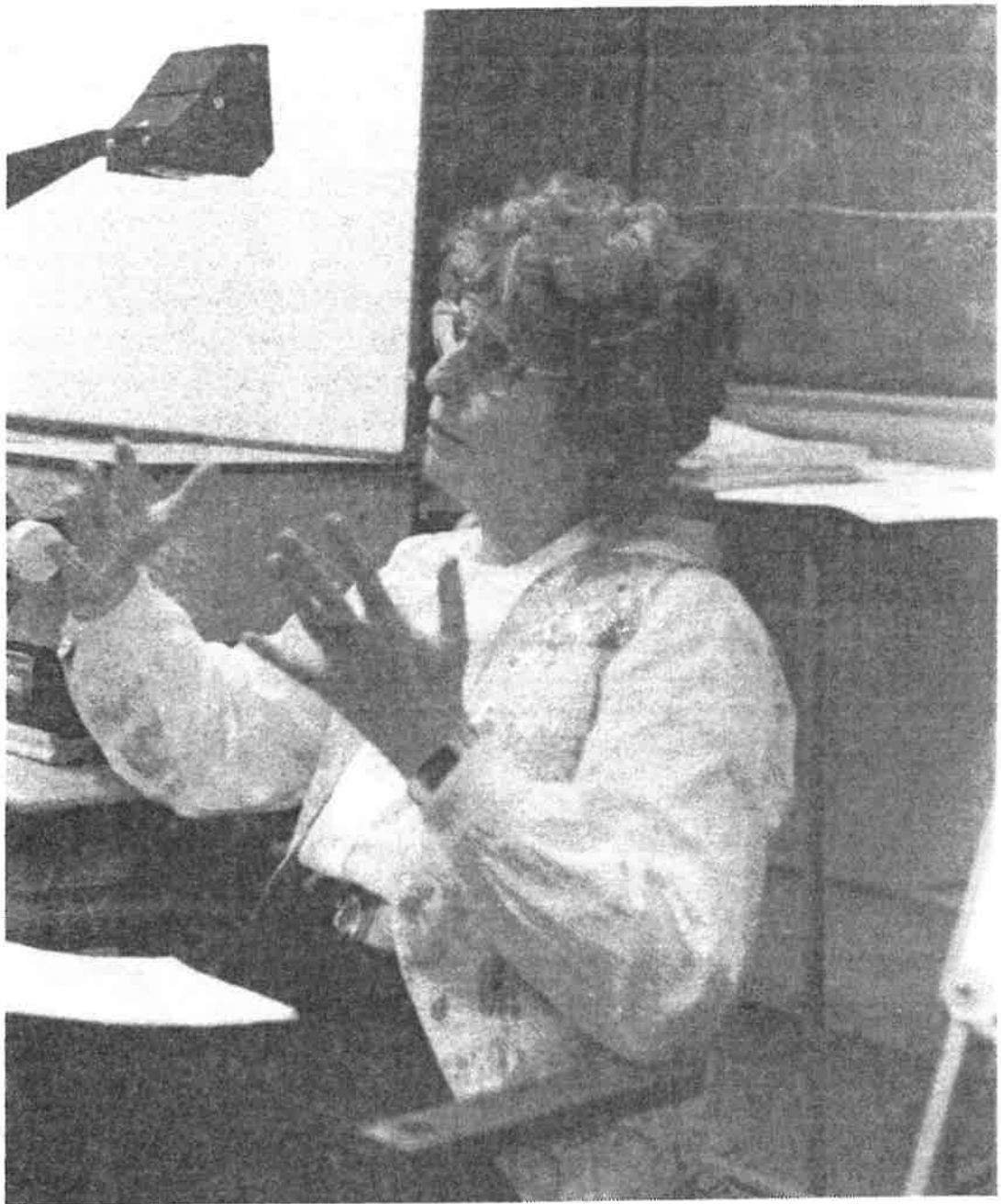
Några kollegor besökte de kommunala tjänstemännens fackförening NALGO som snarast motsvaras av vårt SKTF. Totalt organiserar Nalgo 750 000 personer från olika kommunala yrkesgrenar. 30 000 eller ca 80 % av socialarbetarna är medlemmar i Nalgo. Även facket var mycket bekymrade över den försämrade familjepolitiken. Sjuka och mentalt störda patienter skrivs ut från vårdinstitutionerna och familjerna tvingas ta över vården av dessa med ett minimum av stöd från samhället.

Nalgo har tvingats att ändra sina regler för medlemskap p g a att flera verksamheter har sålts ut till privat verksamhet. Härigenom befinner sig ju medlemmarna inom den privata sektorn. Tidigare har medlemmarna varit organiserade efter branscher (olika yrkesgrenar) och Nalgo har varit paraplyorganisationen. För närvarande pågår förhandlingar med två andra stora fackföreningar, Nupe och Cosy, för att bilda en enda stor fackförening.

Nalgo tog oss vidare till ett socialkontor i distriktet Reading där vi fick träffa några lokala representanter. En av dessa sammanfattade problemen för socialarbetarna i England på följande sätt:

- * den splittrade politiken
- * minskningen på personal och dålig utbildning
- * nedskärningen av de kommunala anslagen
- * försämringen av arbetsmiljön
- * anseendet utåt bland medborgarna
- * socialarbetarnas löner.

Som sagt; en del av det vi hörde verkade på något sätt bekant!

LIS TIMMS

8. PRAKTISKT GRANNSKAPSARBETE

Stoke, belägen c:a 2 timmars tågresa från London, är en stad som bl a präglas av en mycket hög arbetslöshet, något som till stor del får tillägnas den strukturomvandling Engelsk industri varit och är utsatt för. Mellan 30 och 35 % av bostäderna ägs här av kommunen (Council Estates).

Vi besökte området Chell Heath, ett äldre nedslitet bostadsområde ungefär 6 km från centrum. Det ägs av kommunen och består av 810 tvåvåningshus, varav en del byggdes före kriget men de allra flesta efteråt. 60 % av de boende i området har bott där mer än 5 år och är engelsmän, det finns praktiskt taget inga invandrare eller personer med annan etnisk bakgrund i området. 35 % är under 18 år, 55 % är mellan 18 och 65 år och övriga är pensionärer. I området finns mycket sociala problem såsom missbruk och kriminalitet. Även arbetslösheten är hög och för något år sedan var ungefär hälften av lägenheterna outhyrda.

De personer vi mötte och samtalade med var dels 2 projektledare, Steve Harpless och Ian Powell, och dels 6 representanter för boende i området, varav 4 var medlemmar i IEMC (Interim Estate Management Committee).

Projektledarna arbetar inom en oberoende organisation bildad 1979 kallad PEP (Priority Estates Projekt). PEP samarbetar med kommunala hyresvärdar och hyresgäster för att förbättra "dåliga" boendemiljöer. Man har i flera år verkat i Chell Heath. Verksamheten finansieras genom anslag från miljödepartementet (Department of Environment) och man bygger sitt arbete på de boendes deltagande och engagemang. Tanken är att det som traditionellt sett är hyresvärdens rättigheter och skyldigheter ska skötas av en styrelse bestående av representanter från såväl de boende som hyresvärderna. Representanterna för de boende utses vid allmänna val i bostadsområdet. Till styrelsen knyts adjungerade rådgivare i diverse frågor, experter, som t ex jurist, någon högre kommunal

tjänsteman, en representant från PEP etc. Det är bara de boendes representanter och hyresvärderna som har rösträtt och boende representanterna är i majoritet. Styrelsen kan bl a besluta om frågor som rör tilldelning och fördelning av lägenheterna, hyresgästernas angelägenheter och problem, hyresinbetalningar och områdets renovering underhåll och reparation, ekonomiska överenskommelser, personalfrågor, inspektion och övervakning, konflikter och medling, råd till de boende och ansvarsfördelning. För att klara av arbetsuppgifterna får de boende utbildning av PEP som också delar med sig av sina erfarenheter från andra liknande situationer.

Det som var mest slående under besöket i Stoke var den inställning Steven och Ian hade till människorna i området och den stolthet hyresgästerna utstrålade. Steven och Ian tyckte själva att det var på just detta området man kommit längst i landet med att involvera de boende i förvaltningen av ett allmännyttigt bostadsområde. Här handlade det inte bara om medinflytande, utan om reell beslutanderätt. Eftersom de boende är i majoritet i interimstyrelsen, har de också avgörande i frågorna och det är de väsentliga frågorna det handlar om, inte bara frågor om tapetval eller buskar på gården.

Det avtal man håller på att förhandla fram är dock inte okontroversiellt. Regeringen vill att det skall bli ett avtal som kommer att vara lika för hela landet, medan interimstyrelsen vill ha ett avtal om just sitt bostadsområde. De tycker att det är viktigt att man i avtalet kan anpassa sig till lokala förhållanden. Detta är den tvistefråga som gjort att "boinflytandeavtalet" ännu inte är klart, och att de fortfarande har en interimstyrelse. Gruppen hade dock förhoppningar om att frågan inte skulle ta alltför lång tid att lösa. Åsikterna om Thatcher och det hon står för i ex bostadspolitiken är knappast lämpliga att skriva här, men den äldre damen som var ordförande i styrelsen vände sig föraktfullt om och spottade när hon pratade om "järnladyn".

Hyresgästerna var som sagt mycket stolta över projektet. De vi träffade var pensionärer. De tyckte själva att de hade fått ett bra inflytande över områdets skötsel. För att klara av att ta sitt ansvar hade de fått utbildning i frågor kring förvaltning och hyresrätt. Numera fick de ta emot flera studiebesök och kunde då ge tips till andra grupper från olika delar av England. Intresset för att vara med i styrelsen hade också ökat bland de boende. Första året hade man precis fått ihop folk till en styrelse, men nu är det konkurrens om platserna.

Efter den allmänna informationen togs vi med på en liten rundvandring. Man hade börjat renovera området på de ställen som var mest nedslitna. I arbetet med utformningen av den framtida miljön hade enskilda hyresgäster varit med. Det märktes när vi gick omkring, att såväl hyresgästrepresentanterna som PEP killarna var välkända figurer i området, och vi blev titt som tätt stoppade för att folk hade saker att fråga om. Hela området var numera uthyrt, och det var inte längre lika tungt socialt belastat. Den "nya" engelska bostadspolitiken med inriktning på utförsäljning av allmännyttans bostäder har ännu inte slagit igenom i någon större omfattning, men ungefär 10 % av husen i området var friköpta. I den höga arbetslöshetens spår följer ju bl a att folk helt enkelt inte har några pengar att köpa hus eller lägenhet för. Den överallt pågående diskussionen om den nya kommunalskatten gjorde sig också påmind, i många fönster satt ett flygblad med texten "Pay no Polltax".

Greenwich Neighbourhoodcenter, 223 Greenwich High road, London

Något försenade ger vi oss iväg från hotellet. Madame i frukostmatsalen ogillar nämligen i högsta grad att man själv väljer bord. Detta tilltag straffas med en mycket försenad servering. Nervositeten för att inte hinna i tid ökas när vi kommer till tunnelbanan och upptäcker att det inte går något tåg ända till Greenwich. Med byte tar det ca en timme till närmaste station, New Cross.

En vänlig färgad kvinna visar oss till busshållplatsen och knappt 10 minuter senare står vi framför vårt mål, Information and Advice Center, 223 Greenwich High Road. Vi befinner oss då framför en f d affärslokal med en jättelik glad sol som täcker hela skyltfönstret. Lokalen är inträngd mellan olika butiker. Den omgivande miljön är grå och lite sjabbig, trottoaren ytterst smal och trafiken livlig.

Kommunen styrs av labour. De flesta bostäderna ägs av allmännyttan. Kommunen uppmuntrar inte till egna köp av lägenheter, men det finns en lag som ger människor rätt att köpa. Anledningen till att inte uppmuntra köp är att det skulle innebära att människor utan ekonomiska resurser om möjligt får ännu svårare än nu att ordna sitt boende.

Greenwich är en av de kommuner, som inte får ta ut den polltax de anser sig behöva, dvs ungefär 400 £ per år. På detta sätt kommer kommunen att förlora £ 10 milj i skatteintäkter i samband med omläggningen till det nya skattesystemet, vilket innebär att servicen måste skäras ner. Människor som lever på socialbidrag, måste också betala polltax men får en reducering av skatten till motsvarande 20 %, dvs ungefär 800 kr/år i den här kommunen. Skatten drages direkt från socialbidraget.

Vi kom fram i tid, men ingen öppnar när vi knackar och lite nervöst börjar vi undra om vi kommit rätt. Någon minut senare dyker dock en jäktad engelsk kollega upp. Att börja tidigt på morgnarna är inte särskilt populärt i England, helst börjar man inte före 9.00 och gärna ännu senare. Genom butikslokalen visas vi in i ett litet rum och presenteras för Michelle Abersteen och Rob Joey. De berättar för oss att torsdagar, som idag, är det kvinnornas dag och därför får vi dela på oss.

Vi fyra som stannar kvar följer med Michelle upp till ett samtalsrum. Huset visar sig vara lika ruffigt invändigt som på utsidan. Lokalerna består av flera små rum i tre våningsplan. Vi passerar en långsmal korridor och tar oss upp för

en hisnade smal och brant trätrappa. Detta skulle en svensk skyddsingång göra se!!!. På andra våningen finns några rum för barnen och på tredje ett stort grupprum. Rummet domineras helt av en ilsket aggressiv grafittimålning i starka grälla färger. Det är sparsamt möblerat med en sittgrupp som sett betydligt bättre dagar. Men vi glömmar mycket snabbt bort den torftiga miljön på gatorna och den varma och spontana vänlighet som strömmar mot oss. Vår engelska kollega bjuder på te och kaffe och berättar att den här lokalen är en av flera inom distriktet, som totalt har 220 000 invånare - dvs ungefär lika många som hela Malmö stad. Lokalen hålls öppen av socialarbetarna fyra halvdagar i veckan. Övrig tid användes utrymmet av olika frivilliga organisationer. Greenwich neighbourhoodcenter är ett områdescenter för 2 stadsdelar i Greenwich. Greenwich Patch Team består av totalt 8 olika personer som turas om att arbeta på IoR-kontoret, (information och rådgivning). Detta är bara en del av arbetsuppgifterna och varvas med traditionellt socialt arbete på socialbyrån.

Medan Michelle ger oss en första introduktion börjar ett antal kvinnor komma in i rummet. En förmiddag i veckan har man en gruppverksamhet riktad enbart till kvinnor. Under tiden ordnas barnpassning för barn upp till 5 år, därefter går de i skolan.

För att vi inte skulle störa verksamheten för mycket delar vi på oss ytterligare en gång. Två av oss går ner till öppet-husverksamheten.

Informations och Rådgivningsverksamheten.

I bottenvåningen finns den öppna informations- och rådgivningsverksamheten. En helt icke-registrerad verksamhet, liksom all annan som bedrivs i lokalen. Den service som erbjuds är individuell rådgivning till de boende. En pensionerad advokat ger gratis juridisk rådgivning två timmar per vecka. Man kan vid olika tillfällen, enligt ett schema, få information om kommunens socialtjänst, konsumentrådgivning, information i bostadsfrågor, hjälp med att överklaga olika beslut

m m. Det är som en social "snack-bar". I ett hörn puttrar en tekanna och atmosfären är informell och välkomnande. Lokalens karaktär som butikslokal har behållits, så att man utifrån genom det stora skyltfönstret kan se vad som försiggår och därmed är det lätt att bara droppa in. Väggarna är fulla med information på olika språk. Londons befolkning är ett konglomerat av människor från jordens alla hörn. Många kommer från det brittiska samväldet och är ofta redan brittiska medborgare. I Storbritannien talas inte om olika etniska grupper, utan om raser och rasfrågor.

Så här sitter vi med en mugg te i handen och betraktar hur brittisk socialtjänst kan fungera i praktiken. Idag är det som sagt kvinnornas dag. Detta gäller för all verksamhet som bedrivs i lokalen. Aktiviteten den här dagen är hög, men naturligtvis skiftar det från dag till dag. Kvinnor med olika sorters problem och frågor tittar in. Flera olika yrkeskategorier arbetar i lokalen och kan svara och diskutera med kvinnorna. Här finns till exempel en barnomsorgsassistent. Hon har informationscentrat som del i sin rekrytering av nya dagmammor - caremothers. Dagmammorna är privata i Storbritannien, det är helt och hållet ett avtal mellan föräldrarna och dagmamman. Föräldrarna får också själva betala avgiften. Endast om det finns mycket speciella skäl går kommunen in. Dagmammorna måste dock registrera sig hos kommunen, som avgör om de har rätt att bli dagmamma. Barnomsorgsassistenten kan också ge råd och stöd till dem. Daghem är relativt ovanliga - det är nästan bara ensamstående mammor och sociala förturer som kan få plats.

I lokalen denna dag finns också en tjänsteman, kvinna, från "social security". I Storbritannien handlägger socialarbetarna inte ekonomiska bidrag utan det görs av deras motsvarighet till försäkringskassan. När vi berättade att vi i Sverige blandar ekonomisk hjälp med socialt arbete skakar de engelska socialarbetarna bara på huvudet. Den här dagen får hon främst frågor kring polltaxen och möjligheten att få den reducerad. Det går att få den minskad till 20 % men det är ett mycket komplicerat ansökningsförfarande. Främst är det några äldre damer som vill ha hjälp med detta.

Hon får även många frågor kring boendekostnader. Räntor och hyreskostnaderna har brakat i höjden de senaste åren och för många är ekonomin mycket kärv.

En socialsekreterare och en "social assistent" - icke utbildad socialarbetare - finns också tillgängliga. De svarar på alla typer av sociala frågor. Huvuddelen av rådgivningen sker i butikslokalen, men om någon vill prata enskilt så finns det ett rum innanför. Socialarbetarna utnyttjar de olika erfarenheter besökarna har. En mamma frågar om sitt barn och eftersom socialsekreteraren vet att en annan mamma haft liknande problem för ett år sedan vänder hon sig till henne och undrar hur hon löst det. Därefter fortsätter de båda kvinnorna att prata med varandra.

Det som imponerar mest på oss är det öppna och naturliga sättet man tar emot folk på. Atmosfären och lättillgängligheten gör det enkelt för folk att gå hit. Att den huvudsakliga delen av rådgivningen sker i lokalen bidrar till att avdramatisera det hela. Samtidigt finns det ju möjlighet att prata i enrum, vilket en av mammorna utnyttjar.

Kvinnogruppen

Vi som sitter kvar i samtalsrummet deltar i den spontana kvinnogruppen. De träffas en förmiddag i veckan mellan klockan 10.00 och 12.00. Idag kommer det ca 8 - 10 kvinnor som stannar olika länge. Deltagarna i gruppen växlar från gång till gång - det är alltså ingen fast grupp som träffas. De flesta har barn med sig. En del lämnar barnen i barnpassningen på andra våningen, men detta är inget tvång varför flera barn är med.

Michelle informerar fortfarande när den första kvinnan, Kathy, "droppar in" med sin tvåmånaders baby. Hon kastar sig med liv och lust in i samtalet. "Hur ska jag få min unge att sova på nätterna?" "Äntligen har han somnat - jag har inte ens fått frukost idag!" Kathy halar upp en plastförpackad

sandwich ur fickan och börjar tugga på den medan hon force-
rat fortsätter att berätta om sina vedermödor. Michelle pre-
senterar oss och ger Kathy beröm för hur hon sköter sin
baby. Hon bjuds på the liksom alla andra kvinnor som kommer.
Kathy har blivit uppmanad att delta i gruppen - hon riskerar
annars att man omhändertar Danny. Hennes tillvaro är minst
sagt kaotisk och hon har stora problem att få de mest var-
dagliga sysslor att fungera. Danny har blivit lämnad ensam
flera gånger - både natt och dag - medan Kathy själv var ute
och roade sig med sina kamrater. Grannarna har hört pojken
gråta och larmat polisen. Kathys privata kaos står i stark
kontrast till den roll hon har i gruppen. Här är det hon som
styr och ställer. Kathy leder samtalet och drar in de tysta
och passiva i diskussionen. Det är även hon som drar in oss
i samtalet och får oss accepterade av hela gruppen.

En stund efter Kathy kommit dyker Rosie upp, en mager, sli-
ten och kutryggig kvinna i 25 - 35-års åldern som uppenbar-
ligen varit med om en hel del. Hon slår sig tyst ner på en
stol och säger praktiskt taget ingenting på hela tiden. Hon
lyssnar dock intensivt och intresserat på samtalet. Rosie
svarar bara på direkta frågor från Michelle och övriga
gruppdeltagare. Allt fler kvinnor strömmar till. Annie, 40
år, gift, fyra-barnsmor med det femte i magen, kommer med
sonen Dean. Han är tre år och lätt utvecklingsstörd. Dean
har utsatts för sexuella övergrepp vilket är anledningen
till att Annie uppmanats delta i samtalsgruppen.

Kathy och Annie har en livlig diskussion om barnpassning i
affärerna. Ett varuhus i närheten har en barnhage där
föräldrarna kan lämna barnen medan de handlar. Kathy och
Annie är upprörda över att tiden barnen får vara där har
maximerats till två timmar. Verksamheten har nämligen snabbt
blivit mycket populär och mer eller mindre utnyttjats som en
barnparkering om man t ex skall gå till hårfrisörskan eller
tandläkaren. I samband med att tiden begränsats övervakar
varuhuset noga att barnen verkligen hämtas inom den maxime-
rade tiden. Detta är minst sagt en mycket impopulär åtgärd

och flera av kvinnorna är mycket upprörda. De har inte längre någon att lämna barnen till när de behöver uträtta ärenden.

Eve, en ung tjej i 20-årsåldern, undrar förtvivlat hur hon skall få sin pojkvän att flytta. "Peter bara bråkar, super och slår sönder saker hemma. Han slår både mig och Linda och vägrar flytta trots att jag gjort slut". Eve ber om råd och hjälp att få ut mannen.

Kathy diskuterar poll-tax och säger att hon hellre går i fängelse än betalar. Hon lever på socialbidrag och pengarna räcker knappt till de absolut nödvändigaste utgifterna. Hon får ett massivt stöd från alla de andra i gruppen.

Eleganta 25-åriga Carol berättar om de utlandsresor hon gjort som tonåring tillsammans med föräldrarna. Hon har gymnasieutbildning och talar flera språk. Carol arbetade i ett år som au-pair i Paris. Hon verkar till en början inte ha mycket gemensamt med de andra kvinnorna, som alla ser slitna ut och har ett helt annat språkbruk än Carol. Hon berättar oblygt att hon har tre förskolebarn med tre olika män. Carol riskerar få barnen omhändertagna då hon periodvis missbrukar narkotika och inte är så noga med vem hon sover med.

Samtalen är intensiva och livliga och handlar om stora och gemensamma frågor typ barnomsorg, skatter, nivån på socialbidraget och levnadsvillkor i samhället i övrigt. De diskuterar även mycket svåra och känsliga personliga bekymmer. Gemensamt för kvinnorna är att de sökt sig till gruppen för att de känner sig isolerade och har problem av olika slag. De har ett stort behov av att få träffa andra kvinnor och utbyta erfarenheter. Flera av dem har hänvisats till gruppen av socialarbetare på socialbyrån. Kontakten med kvinnogruppen ses som ett alternativ till en mera ingripande åtgärd.

Michelle som håller i gruppen stöttar hela tiden kvinnorna och ger dem positiv respons. Med små diskreta medel lyckas hon stärka var och en av tjejerna. Hon finns hela tiden med

men är inte särskilt styrande och påverkar samtalens inriktning bland annat med hjälp av olika frågeställningar, som oftast är allmänt hållna.

Gruppen tar emot oss fantastiskt, på ett spontant och öppet sätt. Kvinnorna är nyfikna på oss som svenskar, som socialarbetare och som individer. De visste om att vi skulle komma och har inget emot detta så länge det rör sig om kvinnliga besökare.

Informationen om kvinnogruppen sprids via socialbyrån, barnavårdscentralen, läkarstationen och liknande. Man har också vid något tillfälle delat ut flygblad. Gruppen fungerar på frivillig basis. De ansvarar också själva för att diskutera fram och besluta om vilka studiebesök som skall göras och vilka gästföreläsare som skall bjudas in. Största delen av tiden ägnas åt frågor om barnuppfostran, kvinnofrågor, barnmisshandel och hur man kan stödja barn som varit utsatta för sexuella övergrepp. Det har förekommit flera fall av döds- misshandel av barn inom distriktet. De flesta av kvinnorna har egna erfarenheter av de här problemen.

Invandrarkvinnor och kvinnor från etniska minoriteter har visat sig vara mycket svåra att nå ut till och få med i kvinnogruppen. Ett skäl till detta, tror Michelle, är att man ej har språk- och kulturkompetent personal. De få kvinnor med denna bakgrund som kommit till gruppen återkommer sällan mer än en eller två gånger. De känner sig utfrusna och avvikande. Det finns ett mycket stort behov av en kvinnogrupp för denna kategori, då området är invandrartätt. Teamet planerar att försöka starta en särskild grupp för dessa kvinnor om man kan få fram kulturkompetenta socialarbetare.

När lokalen stänger samlas de fem socialarbetare som stått för dagens aktiviteter för att dokumentera vad som hänt under förmiddagen. De noterar i en dagbok vilka som kommit till kvinnogruppen och de andra aktiviteterna. De skriver också kortfattat ner hur var och en haft det, vilken aktivitet som förekommit, och vad man pratat om. Om man haft ett

särskilt diskussionstema, en inbjuden gästföreläsare eller dylikt, utvärderades detta kortfattat. Anledningen till att de för dagbok är dels att föra över information från det ena teamet till det andra och dels att dokumentera verksamheten. De lokala politikerna är nämligen ej odelat positiva till aktiviteterna i lokalen. Socialarbetarna upplever arbetet på Information and Advice Centre som mycket positivt även om de önskar lite fräschare lokaler.

Eftersnack

Vi pratar efteråt om vilka som kommer hit och eventuella problem med dubbla roller. Socialarbetarna i lokalen arbetar i vanliga fall på socialkontoret och handlägger då alla typer av ärenden inklusive omhändertaganden. Detta ses inte som ett stort problem, men socialarbetarna vill helst arbeta enbart med rådgivningen. Detta för att socialsekreterarna verkligen tror på sitt arbete i grannskapscentrat och därför tycker att det är roligt. Arbetet i lokalen upplevs som det mest meningsfulla. Här uppnås också bäst resultat.

I Greenwich är det lika viktigt att låta det områdesinriktade sociala arbetet utvecklas som det individuella psykosociala. Den lokala servicen skall vara mera tillgänglig för befolkningen. Greenwich Patch-Team väcker undran om något liknande kan starta hos oss. Vi har våra basenheter, sociala sektioner, fältsekreterare, informations- och rådgivningsgrupper. Men vem och var sysslar man med ett sådant här utvecklingsarbete? Var anses det vara lika viktigt som det sedvanliga arbetet i Individ och familjeomsorgen?

Slutligen vill vi gärna berätta att det är en upplevelse att upptäcka att våra engelska kollegor hyser samma frågor, tveksamheter och kritik inför sitt arbete som vi själva. Frågeställningarna om etik i arbetet skulle kunna ha hämtats från en diskussion på en socialbyrå i Malmö. Likhetererna är

slående och parallellerna många även när det gäller villkoren för det sociala arbetet inom socialtjänsten. Politiska finter för att förhala beslut, och nedskärningar av redan små resurser, i synnerhet om dessa inte reglerades av en lag. Visst känns allt detta allt för väl igen.

Deepford neighbourhood office

Rob Joey, chef för Deepford neighbourhood office tar oss med i sin bil och vi färdas längs floden i smutsiga industrikvarter. För ca ett år sedan flyttade social service ut från huvudkontoret i centrala Greenwich till två områdeslokaler varav vi besöker den ena. I områdeslokalen överlämnas vi till en mycket trevlig socialarbetare som heter Andrew. Vi bjuds på te med mjölk och socker.

Efterhand ansluter också Tim, arbetsledare för socialarbetarna, samt Val, som arbetar som fastighetsförvaltare.

Tim redogör för organisation och bemanning på kontoret. Personalen består av en arbetsledare, fem socialarbetare och en administrativ assistent. Samtliga socialarbetare i gruppen har en arbetsdag på huvudkontoret då de bl a tar emot alla anmälningar. Dessutom finns en speciell nattjour. Arbetstiden för socialarbetare är 37,5 timmar per vecka, måndag - fredag.

Kontoret har dessutom fått utökade resurser för att arbeta riktat med boendefrågor. Denna personalstab består av en chef, två fastighetsansvariga och 3 1/2 grannskapsarbetare, varav 1 1/2 betalas av socialförvaltningen. I boendestaben ingår också hantverkare; snickare, rörmokare och målare, samt fastighetsskötare.

Tim berättar vidare lite om bakgrunden till den nuvarande organisationen. Organisationsförändringen föregicks av ett möte mellan hyresgäster på området, socialvården och dåvarande fastighetsansvariga. Utflyttningen av de ansvariga för

bostadsfrågor var mindre kontroversiell för de boende än utflyttningen av socialarbetarna. Tim tycker det är viktigt att det finns socialarbetare i området ur två aspekter, dels den stödjande dels den kontrollerande. Han ser inte något negativt i den motsättningen.

Däremot anser Tim att delegationen av befogenheter till socialarbetarna är något paradoxal. Hans underställda har inte möjlighet att besluta i ekonomiska frågor, däremot har de stora befogenheter att med tvång ingripa i människors liv. Han tar som exempel att Andrew inte kan betala en taxiresa i tjänsten eller besluta om extra tilldelning av ekonomiskt bidrag, men han kan omhänderta barn.

Lokalkontoret är tänkt att ha en öppen mottagning och ge råd till människor. I huvudsak vänder sig folk hit för att de är missnöjda med socialbidraget och vill ha hjälp med att bevakas sina rättigheter. Socialarbetarna beklagar att lokalens kontorsliknande utseende gör den mindre tillgänglig för invånarna i området.

Arbetsgruppen träffar månatligen frivilliga organisationer, kyrkan och liknande sammanslutningar som finns i området för att informera varandra om vad som är på gång. Dessutom diskuterar de olika samarbetsfrågor.

Val, en av de fastighetsansvariga, beskriver sitt arbete. Hon förmedlar bostäder, ser till så att lägenheter blir reparerade, samlar in hyra veckovis och kan även inleda processer mot personer som inte klarar av att betala sin hyra. Dessutom skall hon stå för stöd till hyresgäster som av olika anledningar inte klarar av boendet.

Den som inte betalar sin hyra kan vräkas. Hon nämner dock att innan man går till domstol sättes en mängd stödåtgärder in. Det förekommer att det finns utslag om vräkning men att domstolen beslutar om en avbetalningsplan som kan vara långt

utdragen och t o m omfatta ett 20-tal år och där amorteringen är mycket låg. Sköter personen avbetalningen verkställs inte vräkningen. Vissa grupper vräks aldrig, som äldre, familjer med minderåriga barn och mentalsjuka.

På Val ligger också att göra bedömningar ang flyttningar eller lägenhetsbyten. Hon handlägger förturer men kan inte besluta. Om beslutet går i annan riktning än vad Val föreslår, har den enskilde hyresgästen möjlighet att inställa sig inför den nämnd som fattar beslutet och föra sin egen talan.

Val betonar att en av nackdelarna är att kontoret är litet, med för få anställda. Alltför lite tid kan ägnas åt att arbeta ute i området pga administration, telefonsamtal och besök på kontoret. Om det händer människor i området något, om lägenheten brinner ner eller någon av andra skäl inte kan bo kvar i sin lägenhet, så är det hon och inte socialarbetarna som rycker ut och försöker ordna ett ersättningsboende.

Som vi bedömer det råder en konflikt mellan boendefrågor och socialt arbete där boendefrågorna och dess företrädare betonar behovet av det administrativa medan socialarbetarna betonar behovet av sociala insatser i området.

Under vårt besök har vi tyvärr ingen möjlighet att träffa några neighbourhood workers (grannskapsarbetare). Val och Andrew beskriver dock grannskapsarbetare som personer arbetande nära människorna i området. Deras arbetsuppgifter och yrkesroller verkar dock mycket oklara. De har inte någon formell utbildning utan erfarenhetsbaserade kunskaper. De genomgår tester av olika slag för att få anställning. Dessa består bl a i kunskapsintervjuer och rollspel.

Vissa projekt är på gång i området. Ett har dragits igång av Andrew. Det går ut på att minnesträna äldre med begynnande senilitet, Ett annat syftar till att bevara områdets historia och aktivera människor kring detta tema. Härigenom hoppas man kunna stärka områdeskänslan.

Ytterligare ett är den grupp som inriktar sig på kvinnor som blivit utsatta för våld. Det behöver inte nödvändigtvis vara så att kvinnorna bor i området. Kvinnorna behöver inte lämna sina hem utan kan leva kvar med sina män och ändå få stöd av andra kvinnor i projektet.

Efter några timmars diskussioner och samtal på kontoret ger vi oss ut på rundvandring i området tillsammans med Val och Andrew. Området består till stor del av allmännyttiga bostadshus och omfattar ungefär 450 lägenheter, från 1:or till 4:or. Det är nergånget och i behov av renovering. Regeringen har tillskjutit £ 2,5 milj till kommunen för att iordningställa bostäderna. Dubbelglasade fönster och centralvärme håller på att sättas in i husen som även får nya tak.

Fattigdomen är stor och många ensamma människor bor i området. Där finns också många ensamstående mammor. Socialarbetarna betonar att det finns en viss samhörighetskänsla i området, vilket gör det lättare för unga mammor med barn att träffas och få stöd av varandra. När man väl har flyttat hit trivs man och vill inte lämna området.

Vi får också veta att när lägenheter blir tomma händer det att dessa ockuperas av sk squatters, dvs husockupanter.

De visar oss bl a ett stort hyreskomplex byggt kring 1930 där det finns ett 100-tal lägenheter som för närvarande är under upprustning. Vi går in och tittar i en lägenhet som nyligen är renoverad för 30 000 kr. Den består av kök och tre sovrum. Köket är mycket litet och standarden jämfört med svensk är inte särskilt hög. Våra värdar tycket att det här är en jättefin och välordnad lägenhet. På vår fråga när det gäller hyreskostnaden berättar de att om man lever på socialbidrag så är hyran gratis. Normalt ligger hyran för en lägenhet av den här typen på £30 per vecka. Om fastigheten varit i privat ägo räknar de med att hyreskostnaden skulle uppgå till ungefär £150 per vecka.

Vi vandrar vidare till ett hus för äldre, omgivet av gräsmattor. En tvåvåningsfastighet som rymmer 12 lägenheter. Val och Andrew berättar att området betraktas som mycket attraktivt, vilket innebär att omflyttningen är låg. Kön bland äldre för att få komma dit är mycket lång.

När vi går genom området ser vi en stor bygglekplats. Val berättar att vissa föräldrar förbjuder sina barn att leka där då risken för olyckor är stor, dels är konstruktionen vådlig, dels saknas tillsyn på förmiddagarna. Dessutom vet man att bygglekplatsen ibland fungerar som försäljningsplats för narkotika.

Det finns en hel del problem med droger i området. Vanligen sköter frivilliga organisationer merparten av arbetet med drogproblem. Men föräldrar kontakter ofta socialarbetare för att be om råd eller hjälp på annat sätt när deras barn har drogproblem. Ibland ser föräldrar sig nödsakade att be socialarbetare om hjälp att få sina barn omhändertagna. Socialarbetarna har dock som ambition att inte placera barnen utan i stället försöka arbeta med dem i hemmiljön.

När en anmälan kommer om att barn far illa, skall inom loppet av 48 timmar berörda personer samlas, dvs socialarbetare, polis, frivilliga organisationer, hälsovården, skolan och ev fler personer som känner familjen. Dessa skall sedan ta ställning till om risk för barnets liv föreligger. Kommer de fram till att barnet befinner sig i riskzonen finns en sk uppföljningskontroll efter 6 månader. Detta göres antingen man behöver göra andra typer av ingripanden eller man konstaterar att någon risk för barnets liv inte längre finns.

Socialkontoret handlägger även äldreomsorgen i området. Socialarbetarna har att göra bedömningar av äldre människors behov för att sedan erbjuda stöd och hjälp. I området finns institutioner som närmast kan jämföras med våra servicecentra. Skillnaden är att ingen bor där stadigvarande. Äldre

personer kan vistas där under kortare perioder för att avlasta anhöriga, samt för att få social träning. Andrew betonar också att de gör individuella bedömningar för att så långt som möjligt kunna tillfredsställa individuella behov. Ambitionen är att de äldre skall kunna stanna hemma hos sina anhöriga. Dock har de anhöriga ofta uppfattningen att de äldre skall tagas om hand av samhället och bo på institution.

Andrew berättar vidare att socialarbetarna har del i handläggningen av tvångsomhändertaganden som kan jämföras med LSPV. Om någon skall tagas om hand mot sin vilja krävs två läkarintyg samt bedömning av en socialarbetare. Enligt vår uppfattning har socialarbetaren stor betydelse när det gäller att bevaka den äldres rätt i förhållande till medicinska övergrepp.

Vi avslutar besöket genom att äta gemensam lunch på en pub i området. En kille som praktiserar på socialkontoret berättar om områdets historia. Vi får bl a lära oss att Peter den store vistades inkognito i Greenwich för att lära sig skeppsbygge, vilket man hade liten kunskap om i dåvarande Ryssland.

Andrew, Tim och Val trivs med sina arbeten, är starkt ideologiskt förankrade och stödjer den linje som kommunens labourregim verkar driva. De är mycket engagerade i diskussionen kring polltax och berättar att de deltagit i en demonstration i London för några dagar sedan. De är däremot kritiska till att demonstrationen urartade och blev våldsam.

9. STRÖVTÅG I BIRMINGHAM

London - Victoria Station - 10 minuters promenad till Coach Station - långfärdsbussarna, gruppbiljett £ 10 till Birmingham - en resa på c:a 40 mil t o r.

När vi närmar oss Birmingham från sydost på motorvägen lägger vi först och främst märke till de enorma industriområdena. Utanför bussfönstret svischar ett vidsträckt sceneri av gamla industribyggnader förbi. Där ligger nedslitna bil- och motorcykelfabriker, en del är inte längre i bruk utan står bara och förfaller. Vi får en känsla av att befinna oss i en annan epok, att den brittiska industrin inte har förnyats på mycket, mycket länge. Samtidigt minner de stora tegelröda fabriksbyggnaderna om en god hantverkstradition som ingen längre verkar ha råd med. Kanske dessa vittrande fasader idag bara är ett stort monument över brittisk industris oerhörda omstrukturering och svaga konkurrenskraft?

UTSIKT

Väl framme på stationen möts vi av Rita Douglas och Carol Cooke, socialarbetare från Deelands Hall Association (DHA). Mycket välkomnande människor.

Birmingham Trades Council, Centre for the Unemployed

Vi åker direkt till det första studiebesöket med DHA:s minibus. Vår chaufför för dagen heter Roy och arbetar som vaktmästare på ett kommunalt bostadsområde. Birmingham Centre for the Unemployed ligger i Sparkhill, ett fattigt område i centrala Birmingham. I området finns stor arbetslöshet. Speciellt utmärkande är den arbetslöshet bland medelålders som uppstått i samband med omstruktureringen av verkstads- och bilindustrin. Det är främst män som under mycket lång tid har arbetat på samma industri som drabbas och nu inte kan få liknande arbete. Dessa har otroligt svårt att komma in på arbetsmarknaden igen. Resursbristen vad gäller omskolning är ett stort problem. Cirka 40 % av alla registrerat arbetslösa har varit det mer än ett år.

Centrat ligger i ett bostadsområde med en stor andel asiatisk befolkning. Här finns många äldre män och kvinnor från Bangladesh, talande ingen eller mycket lite engelska. Dessa har under lång tid haft svårt att göra sig förstådda. Men på senare tid har centrat på frivillig basis knutit till sig en kvinna från deras hemland och nu flyter samtalet mycket bättre.

CENTRAT

Från gatan kommer vi direkt in i lokalen där verksamheten bedrivs. I rummet finns några soffor och stolar för besökande att slå sig ner i medan de väntar på sin tur. På väggarna trängs broschyrställ fulla med information. Ovanpå ett av ställen står en liten byst föreställande Margareth Thatcher med en spik genom huvudet. Bortre änden av rummet är avskärmad. Bakom skärmen finns ett skrivbord med en mycket upptagen man bakom och en annan människa framför. Vi blir uppvisade till ett rum på andra våningen. På väggarna dit upp sitter en mängd fotografier, tagna av unga arbetslösa fotografer. Starka verklighetsbilder i svart-vitt. Vi ordnar stolarna i rummet till en cirkel på riktigt socialarbetarmanér så att Rita och Carol kommer i bra förhållande till videofilmningen och det ljus som behövs för den. Vi blir bjudna på te. Mannen bakom skrivbordet kommer upp i mycket hastigt tempo och ber om ursäkt, berättar att han just nu är fullständigt överbelamrad med arbete och människor som behöver honom, och att han snart skall försöka slita sig och komma upp. Detta upprepar sig några gånger. Till slut lyckas han i alla fall stanna hos oss och berätta om verksamheten.

Det visar sig inte bara vara en typ av arbetsförmedling - som vi från början trott - utan en kombinerad plats för rådgivning och aktiviteter.

Centrat är initierat av fackföreningarna (Birmingham Trades Council) men drivs med kommunala medel och har en styrgrupp bestående av kommunpolitiker, fackföreningsmän, arbetslösa och en personal från centrat. Det finns fyra heltids- och en deltidanställd. Dagligen mellan kl 10 - 13 har centrat en öppen rådgivningsverksamhet om sociala rättigheter. Folk kommer med alla typer av problem, och vad som helst är i princip tillåtet att fråga om. Problem som aktualiseras här är arbetsplatsolyckor, problem i samband med de statliga träningsprogrammen, problem på arbetsplatser som inte är fackanslutna, olika rättigheter i samband med social- och sjukvård, sjukpenning och avskedanden. En del har problem

med byråkratin och att hantera olika ansökningsförfaranden i förhållande till t ex arbetslöshetsunderstöd eller socialbidrag, andra kan behöva överklaga något beslut och har svårt med det. Språkproblemen är stora och folk behöver mycket hjälp att ta sig fram i det sociala systemet med papper osv. Det finns också frågor som inte kan lösas på stället och som får remitteras vidare, t ex skulder och bostadsproblem. Bostädernas underhåll är t ex ett stort bekymmer.

Personalen lyssnar och informerar. Då det gäller frågor som de inte kan ta sig an samarbetar de med bl a SSD (Social Services Dep).

Personalen stödjer arbetslösa som vill kämpa för bättre villkor. Lediga arbeten inom kommunen och hos olika frivilligorganisationer annonseras ut i lokalen. Center for the Unemployed har vissa möjligheter att direkt hjälpa folk till arbete genom kontakter. Personalen hjälper till i kontakten med arbetsgivare. Arbetslösa som behöver mer aktivt stöd rekommenderas börja i en jobbklubb, antingen den kommunala eller en mindre formell som drivs av en frivilligorganisation.

Under de år centrat varit igång har personalen knutit kontakter med en del utbildningsorganisationer. På så sätt har de också kunnat starta några kurser för arbetslösa som leds av föregående års deltagare, alltså inte av centrats anställda.

Centre for the Unemployed har verkligen utrustats för att aktivera människor. Här finns ett bibliotek med informationsmaterial om utbildningar. Det går också att låna telefon och kopieringsapparat. Det finns ett fotolab, datamaskin, snickeri och tryckeriutrustning.

En kulturkompetent kvinna ger råd på urdu och punjabi varje fredag. I verksamheten finns också en barnkrubba (creche) som är öppen under de tider kurser eller kampanjer är inlagda som reguljär verksamhet. Barnkrubban är öppen för alla som använder sig av centrat, och man kommer att kunna utöka verksamheten genom att anställa ytterligare en halvtidsarbetande genom ett litet bidrag från Social Services Department.

Lokalen används också av olika grupper, bland andra en kvinnogrupp.

Centrat är också ett forum för kritik gentemot den socialpolitik som förs. Sålunda drivs kampanjer mot den sociala nedrustning som man menar sker med i princip varje nytt förslag eller genomförande av ändringar i socialpolitiken. Ett exempel är en flygbladskampanj mot de "snokare" som DHSS (motsvarande försäkringskassa) skickar ut till dem som uppstår socialbidrag.

Centrats ekonomi: £ 60 000/år från kommunen och ett mindre belopp (ca £100 -200/år) från fackföreningarna.

Några fakta om Sparkhill:

Arbetslöshet: 21,6 % (juli 1988)

Högsta siffran i Birmingham har Sparkbrook - ett angränsande område med 29,7 %.

England totalt har 8,2 % arbetslöshet.

Långtidsarbetslöshet: 52,5 % Totalt i England 40,6 %.

Källa "Poverty in Birmingham, a profile"- Urban Policy team
Draft 2 890110

Shelter

Vi äter god och billig lunch på en pub, där vi sammanträffar med några socialarbetare från den landsomfattande organisationen Shelter. I organisationen arbetar sammanlagt c:a 100 personer. Namnet får en osökt att tänka på det gamla Engelska uttrycket "Food and Shelter" - mat och skydd (mot väder och vind).

Shelter, representerat av Dave Allen som arbetar på West Midlands Housing Aid, arbetar hårt mot myndigheter för att ge bostads och hemlösa rätten till en bostad. För att få rätt till en bostad måste man vara handikappad, pensionär, eller barnfamilj. Ensamstående göra sig icke besvär, ej heller sammanboende eller gifta utan barn.

Man arbetar också hårt för att förbättra boendeförhållandena för fattiga och människor med inget eller mycket lite inflytande över de miljöer man tvingas leva i. Organisationen har för närvarande ett mycket gott renommé och stort kunnande när det gäller juridiska frågor i samband med boende och fungerar som konsulter till advokater o d.

Organisationen är politiskt obunden, men Dave är starkt kritisk till den bostadspolitik som har drivits under c:a 10 år och menar att situationen nu är i det närmaste lika katastrofal som i slutet på 60-talet. Dave påpekar att han själv, såväl som andra i organisationen har fått sin politiska skolning under sistnämnda period.

Efter denna diskussion med en mycket engagerad socialarbetare far vi vidare genom Birmingham under en klarblå himmel. En rundtur genom den här staden ger bilden av en segregation som enl. våra guider blir alltmer påtaglig i takt med den ökande och från regeringshåll starkt styrda privatiseringen av bostadsmarknaden. Vi åker förbi nyrenoverade fastigheter som blivit uppköpta av privata fastighetsägare till underpriser, därefter renoverade och sålda till enskilda med god ekonomi. Vi kommer också förbi fastigheter med byggnadsställningar över ingångarna till trapphusen. Inte för att

man håller på att renovera dem, utan för att hyresgästerna inte skall få fasadbitar i huvudet vid in och utpassering. Detta är allmännyttiga bostäder (Council Estates) som i väntan på försäljning står och förfaller eftersom kommunerna inte får ekonomiskt tillskott från regeringen i den mån som behövs. Allt i privatiseringens och marknadskrafternas namn.

Deelands Hall

Vi närmar oss ena ytterkanten av Birmingham och passerar den anrika gamla Austin Rover - fabriken. Bebyggelsen är blandad, många äldre småhus och mindre hyreshus. Längre ut svänger vi av från trafikleden och hittar bostadskvarter som vi inte sett maken till i Sverige.

Här bor människor. I hus fulla av sprickor i fasaden, med fukt drypande längs ytterväggarna och mossor och mögel tydligt och synbart växande mellan betongblocken och längs fönsterkarmarna. Standard i dessa fastigheter är en värmekälla per lägenhet, och något annat än enkelglasfönster får man leta länge efter. Här och var ser man också svarta hål i fastigheterna. Detta fenomen beror på gasexplosioner där lägenheten blivit fullständigt urblåst.

Vi kommer fram till bostadsområdet "Stilthouse Estates" som är council ägt. Ett otroligt slitet område. Vi stannar till vid ett hus som är fullständigt utbränt. Det finns två sådana hus i området. Det är barn som bränt upp dem för en tid sedan. De står kvar där som någon slags monument över fattigdomen. Andra hus är nästan obebodda, och i dessa finns inga hela fönsterrutor. Ingen gör något för att reparera skador som finns i fastigheterna, till nöds spikas luckorna för med plywood, varför nästan alla dessa bottenvåningar är fria från insyn.

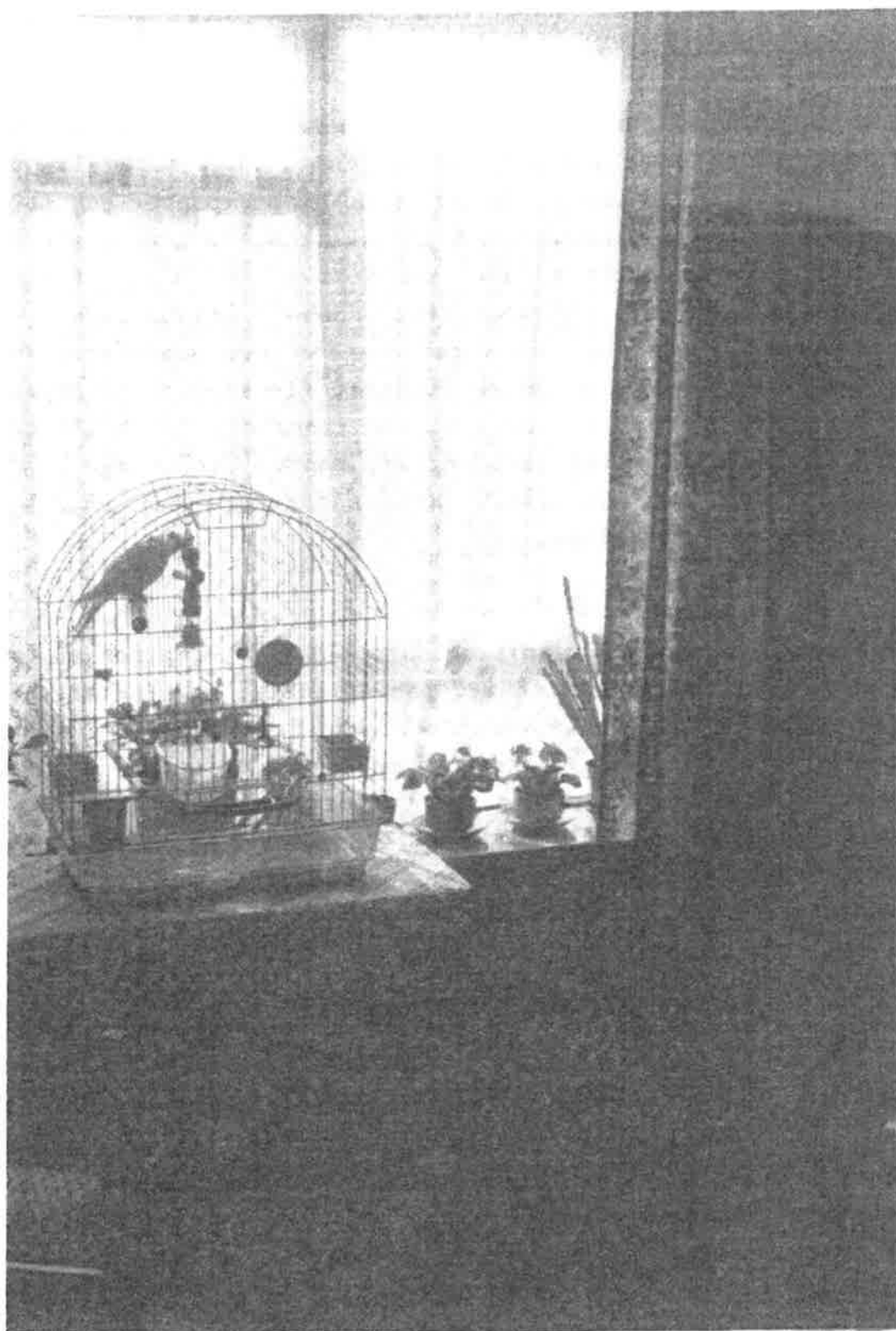
UTBRÄNT

Minibussen stannar och vi kliver av utanför den lokal, "Dee-lands Hall", som man använder sig av i området. Tidigare använde man sig av en annan lokal, men den blev utbränd av några ungdomar.

Vid ingången finns en liten hall med ett blankettställ, fyllt med diverse social information. Till vänster ligger ett kontorsrum, belamrat med gamla dokument, papper och lek-saker. Två gamla skrivbord och en likaledes föråldrad skriv-maskin skymtar därinne. Vid ena kortväggen finns låsbara förvaringsskåp med stöldbegärligt innehåll som matvaror och te. Rummet liknar mer en lagerlokal än ett administrativt utrymme. På vardera sidan om kontoret finns en herr respektive damtoalett. Rakt fram i hallen finns ett litet kök där man kan koka te eller laga mat vid behov. Till höger finns en stor sal, där en gammal soffa några bord och fåtöljer står och ser lite vilsna ut.

Men, det finns några människor där. Människor som bor på området. De vi först pratar med, är en skotte som flyttat hit för några år sedan. Han visar oss runt i området. En kvinna som heter Geany följer också med på rundvandringen. Hon hade bott i området i c:a 20 år. De tar oss med på en hisstur. Nyckelrispade hissar med sönderbrända plastknappar, åker mellan betongfärgade trappor och loftgångar i ett hus på tio våningar. Högst uppifrån ser vi gräsbeklädda kullar på ena hållet och på andra hållet ligger sta'n.

Ner igen och vandra runt. Vi blir lite förföljda av några nyfikna hundar, som dock skräms bort av videokameran vi har med oss. Kvinnan visar oss in i sin lägenhet, som ligger på bottenplanet i ett av låghusen. Fyra rum och kök, stort som en lagom tvårummare i Sverige. Ett kök som svårligen är möb-lerbart, och tre sovrum som små celler. Ett litet vardagsrum och en minimal hall. Enda värmekällan är i vardagsrummet. Dock är lägenheten mycket pietetsfullt renoverad, med strukturtapeter och fräscha färger.

INTERIÖR

Jag undrar i mitt stilla sinne hur kallt det är i dessa lägenheter med englasfönster och endast en värmekälla på vintern med två plusgrader duggregn och halv storm. Slående är också sopanhopningen på ena sidan huset. Förklaringen är, att man på varje hushåll har möjlighet att fylla en viss kvantitet sopor som avhämtas veckovis. Alla sopor utöver dessa, får man själv skaffa undan. Därför ligger de kvar. På andra sidan huset, vid ingången, har hyresgästerna själv iordningställt små "trädgårdar med gräsmatta och blommor. Mycket välansat och prydligt. Typiskt Engelskt ? Dessa otroliga kontraster. Kanske ett uttryck för det man ser så ofta i England, en snygg fasad och en skitig bakgård. Det är likadant på hotellet, vi har fönster åt gården.

Vi kommer ut från lägenheten och börjar sakta vandra bortåt "Deelands Hall" igen. På vägen, strax efter huset ser vi en liten grävmaskin som håller på och schaktar något. Vi undrar vad det är. Jo, det skall bli områdets första lekplats. Man har under ett antal år pratat om, projekterat för och påtalat behovet av en sådan i boendegruppen tillsammans med socialarbetarna på området. Nu, efter ett långt och ihärdigt arbete, har man äntligen kommit till skott från bostadsföretagets sida.

Deelands Hall - 3 månader senare

Solen stiger till middagshöjd över Birmingham. Med ett ilsket morrande kastar sig BBR:s transit-buss över nästa backkrön på vägen till Stilthouse Estates och Deelands Hall. Vi anländer fullastade med kameror, mikrofoner och stativ. En hel del har hänt sedan förra besöket. Och barnens lekplats är färdig.

Sedan sist har en bostadslös, ensamstående 3 barnsmor flyttat in i en obebodd lägenhet. Här bor hon på Shelters inrån som s k squatter - en som illegalt använder tom lägenhet

eller fastighet som bostad. En inte ovanlig överlevnadsstrategi har fått namn. SQUATTERS..... I husen på kullen är det världens enklaste sak att bryta sig in för den som skulle få för sig det. Inbrott, hemfridsbrott och våldtäkter förekommer. Men det hon fruktar mest är att bli bortkörd av polis. Kvinnan har därför bett en väninna komma och bo hos sig. Vänninnan har accepterat och bor där sedan någon månad som moraliskt stöd. En dålig bopstadsmarknad ställer till extra besvär i mångas vardagsliv. För att gardera sig mot ovälkomna besökare måste väninnan i sin tur upplåta sin lägenhet till en hemlös ung man under tiden hon är borta.

Rita berättar sedan storyn om den blide och snälle farbrorn som gärna lånar ut av sina pengar. 20 - 50 pund brukar han låna ut första gången till dom som lever här under social benefits knappa villkor. Han brukar sedan smickra sina låntagare med ord som "god återbetalare". Det använder han sedan som argument för fler lån. När skulden efter en tid växer till storleken kring £ 200 blir den omöjlig att återbetala, p g a 300% ränta. Då blir den vänlige gamle mannen som förbytt. Han skickar sina torpeder att bryta sig in hos låntagarna och slå sönder både dem och inredningen. Det här händer ganska ofta i dessa hus.

Som Dave Allen uttryckte det: det finns uppenbart behov av ekonomisk rådgivning. Och sådan ges sedan många år, trots små resurser.

Solen är nu stekhet. Dave Allen och jag står utanför lokalen. Han berättar om hur han brukar arbeta här. Det handlar om att ta parti för människor som har svårt att göra sig hörda hos olika myndigheter.

Blotta nämnandet av adressen hit får myndighetspersoner och försäljare att slå dövörat till. Så Dave's ställningstagande är enkelt; det handlar om att ge vanliga människor rätten

att få leva i och ta del i samhället. Att hjälpa dem välja rätt formulär i den uppsjö som finns, att med rätt "kod-ord" per telefon få myndigheter, eller den samhällsservice som finns kvar, att öppna sig, att lossa på olika låsmekanismer som annars spärrar tillgängligheten. Formulera ett dagligt problem med rätt uppsättning ord -och se - Simsalabim! Tjänstemannen börjar lyssna utan att först ställa egendomliga krav om tidsbeställning, blanketter, intyg etc.

Milk of human kindness...

Kameran panorerer över området. Många risiga hyreshus omger en ensam liten servicebutik. Affärsinnehavaren ler glatt igenkännande och ställer sig i butiksingången för att komma med i filmen. Bredvid ligger en nedlagd butik, grova plankor har spikats fast framför dess skyltfönster. Någon mer affär finns inte. Som någon nyss sa - uppenbarligen vill affärsmän inte satsa på befolkningen här. Här får de inte ens mjölken levererad på sedvanligt engelskt sätt.

För inte så länge sedan beställde Rita, som länge hade bott här, en frys från en av stadens försäljningsställen. Hon har ett välavlönat jobb och allt hade verkat o'kay, fram till dess hon nämnde adressen. Då restes plötsligt en massa hinder i vägen. För att beställa en telefon fick hon erlagga enorma depositionsavgifter i förväg. Listan på utpekande krångel kan göras lång.

En röd skåpbil från Englands privata och enda energiföretag stannar på andra sidan gatan, där husen är lite finare. Gatan bildar en gräns mellan bättre och sämre hus. Vi står nu på en stor gräsbevuxen kulle, omgiven av 3-våningshus som formligen skriker efter reparationer och underhåll. Inte en vindfläkt rör sig. På flera håll reflekteras solstrålarna i sönderslagna fönsterrutor.

Arbetslösheten är just här 70%.

Inte långt från husen tar landsbygden vid i form av stora, gröna, kullar, den ena efter den andra.

Aha - utropar jag lite desperat - här finns väl finfina extraknäck för innevånarna hos lantbrukarna !?

Praktikanten svarar att lantbrukarna finns alldeles för långt bort från området.

-Än Austin-Roverfabriken då, som vi nyss körde förbi?

Dave Allen, berättar att söker Du jobb hos Austin-Rover's så krävs fullständiga referenser. Har Du gått utan jobb en tid, så kräver dom noggrann redogörelse varför. Frånsett denna anrika bilfabrik finns några jobb för unga som försäljare i stadens butiker.

- Annars då?!

- Är du ung, arbetslös och vill ha social benefit, så måste du ställa upp i the Governments program för unga arbetslösa.

I några fall råkar programmet rädda någon ung arbetslös till ett arbetsliv som han finner mening i. Men många hoppar av. Arbetslöshetsstatistiken i U.K. blev hur som helst ordentligt uppsnyggad tack vare the government's program för unga arbetslösa.

Tillbaka till den uteblivna mjölken. Hur skötsam eller välavlönad Du än är, så kommer inte the milkman på morgnarna. Det här är ju trots allt ingen spökstad, utan här finns en tydlig infrastruktur, uppburen av de viljestarka innevånare som vill stanna och göra området bättre.

-Varför i hela fridens namn försvåras alla leveranser utifrån?

-Jo, det är inte bara människorna här som diskrimineras utan hela bostadsområdet.

-Vilar det en förbannelse över kullen? -Ja, en modern sådan på så sätt att kullen blivit föremål för spekulation i fastigheter.

Birmingham har med spirande förhoppningar börjat satsa på turism. Utsikten mot det böljande landskapet är vacker och bör attrahera turister och mer välbeställda hyresgäster. Kommunen har dragit upp riktlinjer för omfattande restaureringar här.

Husen skall antingen totalrenoveras, eller rivas för att ge plats för nybyggen. Den rad av hus, som står längst upp på kullen, har formligen blåsts ut, och innevånarna är förflyttade långt härifrån. I kommunens plan ingår även försäljning av vissa hus till den privata marknaden. Det händer att värden erbjuder vissa hyresgäster £ 1500 kontant om de flyttar härifrån. På så sätt kan ett hus tömmas och öppnas för spekulationer. Ett annat trick är att låta de husen förfalla till den grad att ingen längre vill bo kvar i dem.

Det tycks finnas en "social design": Värden vill ha in välbeställda hyresgäster - och vill "get rid of the riff-raff." Hit skall flytta människor som har råd med de nya hyrorna d v s folk "som sköter sig." Under ombyggnaden måste invånare flytta ut, sedan kan många inte flytta in igen p g a höjda hyror. En ensamstående flerbarnsmamma blev på detta sätt förflyttad flera mil härifrån. Kommunens planerare trasar sönder infrastrukturen ordentligt...

De senaste 5 åren har 70% av innevånarna flyttat/flyttats. Och andra flyttat in. Det engelska ordet för omflyttning tycks vara "turn-over." Vad den högt uppdrivna omflyttningstakten i området drar med sig i isolering, främlingsskap och alienation är lätt att förstå.

Här finns många barn.

Helt nyligen har de fått en ny, fin lekplats. Dessförinnan var det inte mycket bevänt med den saken. Men sedan ett av barnen omkommit under lek i en hiss, och pressen gjort en uppföljning, kom kommunen på bättre tankar.

Kan en arbetslös småbarnsförälder snabbt få barnpassning när Jobbet dyker upp? Knappast. Kommunal barnomsorg är närmast obefintlig. Och det vore svårt att förverkliga ett föräldra-kooperativ. Brist på lokal och dyra igångsättningskostnader utan ekonomisk hjälp från samhället. Kommunaltjänstemän har hittills inte antagit inbjudan till besök och diskussion.

Det finns rasism i områdets båda skolor. Här finns vad man kallar vita, negrer, irländare, judar och skottar. Den sist-nämnda inflyttningsgruppen tycks vara mest hatad, i vanlig ordning överförda attityder från föräldrar till barn, på vilkas arena hatet blir synligt.

Skottarna flyttar ner från arbetslöshet i norr till bostadslöshet i söder.

Men just i det här området är det vanligt att familjerna har försörjningsproblem.

Här finns en Barnteaterverksamhet, vars värde alla närvarande är ense om. Den hjälper olika barn att lära känna varann. Av debatten framgick tydligt att sektorerna skola, sjukvård, socialvård inte alls har samordnade distrikt. Detta lägger hinder i vägen för effektivt samarbete och förändringar .

En gästande politiker är åhörare. Han drar sig till minnes att den obefintliga kommunala barnomsorgen på annat håll har börjat ordnas genom sponsring från privata företag. Detta uppslag förbigås med tystnad från småbarnsföräldrarna. Varför? Det är naturligt att de blivit pessimister.

Som någon sa: Ord, ord, ord - det är allt vad politikerna åstadkommer - inget annat.

10. BESÖK I LEICESTER

Följande berättelse utgår dels från en rapport dels från det de människor vi mötte presenterade för oss, men innehåller också våra egna upplevelser vid det dagslånga besök vi gjorde på ett "Information and advice centre" i Leicester. Syftet med vårt besök var dels att studera informations och rådgivningsarbetet vid centrat, men även att få en inblick i hur man kan arbeta med etniska minoriteter. Våra mål innebar att vi inte bara besökte själva centrat, utan även några av de utlöpare som skapats under den tioårsperiod rådgivningscentrat varit igång. Berättelsen består därför av olika delar.

Vi börjar på advice centrat.

På centrat som har öppet alla vardagar på f m för råd och stöd, arbetar två socialarbetare och en kanslist. Man har också två praktikanter som håller på att utbilda sig till socialarbetare.

Upptagningsområdet/bostadsområdet har c:a 10.000 invånare och är ett innerstadsområde i Leicester.

Under slutet av -70 början av 80-talet var det mycket populärt att satsa på den här typen av verksamhet påpekade våra värdar och rådgivningscentrat har funnits sedan 1981, från början finansierats med statliga medel. Detta främst för att man i samband med en renovering av området ville satsa på förebyggande verksamhet i ett sådant här projekt.

Vid tiden för uppstarten var området mycket gammalmodigt och nedslitet, med toalett på gården och vatten som fick hämtas utomhus. Under 80-talet har flertalet av byggnaderna renoverats och moderniserats. I några fall har man rivit de gamla

husen och uppfört nya. En del av husen har också sålts ut till privata värdar. Befolkningsstrukturen har av dessa anledningar också förändrats från att ha varit en med väldigt mycket äldre människor, till att ha föryngrats i takt med att området restaurerats.

Verksamheten på centrat har också förändrats under tiden. Den är nu en del av den kommunala servicen och ingår i den reguljära verksamhet som bedrivs. Sedan kommunen tog över verksamheten har den varit föremål för vissa nedskärningar och ifrågasätts fortlöpande. I sådana situationer har befolkningen på området tagit strid för centrat som av många upplevs som mycket betydelsefullt. Rådgivningscentrats verksamhet består dels i individuell rådgivning kring vilket bistånd man har rätt till, vart man skall vända sig i olika frågor, frågor kring nya beslut som rör en etc. En annan del av verksamheten är bildandet av och stödet till olika grupper i området som arbetar frivilligt med olika sociala frågor. Bl a kan vi nämna frivilligt arbete med senildementa och handikappade som får hjälp i hemmet, med transporter till sjukhus och liknande. Det ordnas även utflykter för denna grupp. Från centrat håller man också kontakt med individer som vårdar sina sjuka eller äldre i hemmet, och hjälper dem så att de kan träffas och dryfta gemensamma problem. Man får också genom detta lättare att föra ut information om tex de rättigheter man har som sjuk och/eller gammal. I det kontaktnät man byggt upp kring centrat fanns också hyresgästföreningar i området, en frivillig verksamhet för preventivmedelsrådgivning och graviditetstester. Man har även en läkare som kommer till centrat en gång i månaden.

Hazelskolan.

Skolan som är byggd för 114 år sedan har totalt 250 elever från 15 olika nationer. Eleverna är mellan 5 och 11 år gamla. Det speciella med skolan är att man har anpassat sig till områdets karaktär och brist på barnomsorg. Man tar därför emot barn redan från tre års ålder, i enstaka fall redan

vid 18 månaders ålder. Målsättningen med verksamheten för de små barnen är dels att föräldrarna skall ha möjlighet att arbeta och bryta ensamstående mammors isolering. Dels har man som målsättning att ge barnen till invandrare möjlighet att tillägna sig det engelska språket på ett bättre sätt och därigenom ge dem bättre förutsättning att klara sig i skolan. Arbetet i skolan, pedagogiken och inställningen till barnen och deras miljö avviker på ett markant sätt från det som är vanligt i England.

Rektorn på skolan är ifrågasatt för sin radikala inställning till de sociala problem som finns i området, och hur dessa skall lösas. Hela skolan präglades av ett starkt engagemang. Ett exempel på att det var människornas behov som styrde är den restaurang som drevs av tre hindukvinnor i en av skolorna, och som hade sitt ursprung i att en av kvinnorna hade isolerat sig när hon blev änka för sju år sedan. Som ett sätt att bryta isoleringen beslutades att starta upp denna verksamhet, som till en början bestod i att hon serverade kaffe på personalkonferenser och småningom tog med sig kakor till kaffet. Verksamheten har nu utvecklats, så att det är tre kvinnor som sköter en regelbunden lunchservering för skolans personal, med möjlighet för områdets övriga boende att köpa mat för avhämtning. En svårighet som det trycktes speciellt på, var utspisning av alla de nationaliteter som fanns och de speciella regler som finns inom olika religioner vad gäller kost. Man hade försökt lösa problemet genom att barnen bar olika knappar där det framgick om speciella hänsyn skulle tagas vad gällde mathållningen!

Skolan har trots elevantalet mycket knappa resurser, med en budget på £ 6.000 årligen, som man försöker dryga ut genom att bl a driva en bar och servering där man kan ta emot bröllopsreceptioner och liknande sällskap. Personal på skolan ställde upp och drev baren på frivillig basis, och verksamheten är även öppen på helgerna. Vidare förekom verksamhetslokaler där olika grupper kunde ha sammankomster. En mycket använd och uppskattad verksamhet.

Skolan arrangerar även olika insamlingar för anskaffning av material till verksamheterna, som t ex leksaker för de mindre barnen. Trots de gamla och slitna lokalerna fick vi inte intrycket av att det var slitet; atmosfären angav en helt annan inställning till skolan.

I bostadsområdet finns en verksamhet för äldre asiatiska människor som har sitt ursprung i ett behov som uppstått i och med att deras barn flyttat från området. Det finns då ingen kontaktyta för dem längre och de tenderar att bli alltmer isolerade. Verksamheten innebär att dessa människor har möjlighet att några gånger i veckan komma ut och träffa likasinnade, kunna tala sitt eget språk och därigenom bryta isoleringen. Verksamheten är mycket omtyckt och välbesökt. Samma lokal, som är inrymd i en gammal kyrka, mycket sparsamt inredd och ganska torftig, används på morgnar och kvällar till utspisning av hemlösa.

Ett center för pensionärer i området bebos och besöks av såväl engelska som asiatiska äldre. Man har på centrat försökt integrera grupperna, men de tenderar att hålla sig var för sig. Detta tros bero på viss språkförbistring och på de kulturella skillnader som finns. Utöver detta, var en del av dem som bodde på centrat i mycket dåligt skick såväl fysiskt som psykiskt.

De asiatiska invandrarna på centrat hade ursprungligen utvandrat till Uganda och andra delar av Afrika och därifrån kommit till England.

Föreståndaren menar att levnadsåldern i den här gruppen ökat markant sedan den kom till England.

Centrat är finansierat av kommunen och har en mycket låg budget. De får därför ta till egna och originella initiativ

för att t ex skaffa sig transportmedel. Bl a hölls en konsert, där intäckterna gick till anskaffande av en gammal ambulans som numera används vid olika utflykter. Centrat har också hjälpt en grupp pensionärer att arrangera en resa till Indien. Resan bekostades dock av släktingar som fanns kvar i Indien.

Bhagini centre är ett center för asiatiska kvinnor. Deras behov uppmärksammades när matbespisningen på Hazelskolan startade, då många kvinnor i den här gruppen samlades för att dryfta sina speciella problem. Det uppdagades också en motsättning mellan kvinnogruppen och skolan. Det startades därför en speciell samlingspunkt för de indiska kvinnorna. Huvudinriktningen på centrat är att bevara den kulturella prägeln, t ex har kvinnorna en kurs där de syr nationella indiska kläder. Det finns också en kurativ del i verksamheten där råd och stöd ges åt kvinnor som övergivits av sina män eller har andra problem i familjelivet. Några möjligheter att t ex ge kvinnor ett boende eller dylikt finns dock inte, utan i sådana fall hänvisas till kommunens andra resurser.

Medlemsantalet är c:a 500 och verksamheten finansieras via kommunala bidrag och medlemsavgifter.

12. ETT ÅR SENARE.....

Som en av våra lärare skrev i ett litet memo: "....en studieresa är främst till för att skärpa blicken här hemma, få nya glasögon att granska vardagen genom och upptäcka de kontraster som finns i det gamla vanliga."

Bilderna stannar kvar. Bilden av tiggare på gatorna. Bilden av utslagna som sover utanför entrén till de välbärgades salonger. Bilden av huskroppar med mögel och mossor klängande på ytterväggarna och på andra sidan gatan de rikas inhägnade värld med flotta våningar. Bilden av byggnadsställningar kring trappgångarna för att den nedfallande fasaden inte skall träffa huvudet på förbipasserande. Bilden av glashus och tomhet som blir en absurd science fiktionvärld. Bilden av gatuvimlet i London, där "bagladys" och Rollsar blandas och korsar varandras väg.

Det är kanske främst kontrasterna i England som till en början gör en så upprörd, men vid en närmare betraktelse av vårt eget samhälle, ser vi en trend som inte i sak skiljer sig så förfärligt mycket. Då blir man ännu mer upprörd.

I Malmö har vi också utslagna människor som sover i trappgångar, fasader som håller på att falla sönder och enorma investeringar i hotell och kontorskomplex. Allt medan de fattiga får bida sin tid.

Eller som en av oss skrev en tid efter: "Det är lätt att säga att det är mycket värre i England än i Sverige och veta att det är sannig; så är det. Men främst är det mängden utslagna som utgör skillnaden och det är en dålig tröstkänslan av att ha sett det tillstånd vi själva är på väg mot om vi inte snarast gör något radikalt för att undvika det."

Istället för att undvika katastrofen, förvärras läget ständigt för fattiga människor i vårt land och i Malmö. Alltför många människor hamnar i en situation som gör det svårt för dem att klara sig.

Under det senaste året har vi fått ett "krismedvetande". Företagen går inte längre med miljardvinster. Man lägger ner produktion och arbetslösheten ökar i rasande takt. Skatteomläggningen som för fattiga endast innebar ökade kostnader för uppehållet är bara en av åtgärderna i raden som visar på ett stort förakt för en del av befolkningen.

Det första som mötte oss vid återkomsten var besparingar, indragningar av medel i vår egen verksamhet. Man talade mer om "budgetmedvetande" än om behov. Har vi inte pengar i budgeten, så får folk vänta.

På den vägen är det.

En debatt blossade upp i massmedia under året som gått. Snyltar fattiga människor på samhället? Ställer socialarbetare upp på det? Skall människor som inte arbetar ha det lika bra eller ännu bättre än låginkomsttagare? Är det bara fattiga som får socialbidrag?

Debatten ledde till en normsänkning av socialbidraget i Malmö som genomfördes i början av 1991. Kontrollen av socialbidragstagare skärptes. Det är de många som fick betala de fås misstag. Om vi sänker socialbidragsnormen så får låginkomsttagarna det "bättre". Vi får inte heller in dem som drabbades av skatteomläggningens negativa verkningar i systemet.

Nivån för fattigdom sänks.

Människor utan inkomst får ingen del av de eventuella lättnader som följde med skattepaketet, de får tvärtom betala en del av kalaset, så att vi andra kan fortsätta som förut. Som om ingenting hänt.

Men fattigdomen äter sig allt närmare allt fler också i Sverige.

Det var ungefär så här det startade i England för ett tiotal år sedan. Där har man kommit så långt, att man får låna pengar att betala av på socialbidraget, även till saker som vi fortfarande anser tillhöra livets nödtröft. Är du tillräckligt fattig får du inte låna.....

Är det så vi vill ha det i Sverige ? Är det en oundviklig konsekvens av åttiotalets egoism, "satsa på dig själv" vägen? Är det kanske så att vi för att inse katastrofen måste ta två steg bakåt ?

Några av de socialarbetare vi träffade i England besökte oss ett år efter. De kom hit i tron att finna inspiration i ett land som brydde sig om alla människor, där välfärden var till för alla. De lämnade oss med frågan: Hur kan vi i Sverige göra för att inte hamna i samma situation som Storbritannien ?

Svaret på frågan har vi inte, men, det är ett gemensamt ansvar för oss att söka det. Och att stoppa nedmonteringen av välfärden.

Så, helt plötsligt försvinner Thatcher från imperiets topp och polltax blir ett begrepp för historieböckerna. Man går tillbaka, och viker sig för "folkets röst". Innebär detta att Thatcherismen i sitt eget hemland fått ge vika för massiva krav om välfärd, och i så fall; måste vi gå samma omväg, eller kan vi ta lärdom av det som inträffat ?

13. BILAGOR

HUVUDDRAGEN I SOCIAL FUND

BUDGETERINGSLÅN.

Ett räntefritt lån som är till för människor som lever på "Income Support" för att sprida kostnaderna för ett högt engångsbelopp över en längre period.

Hög prioritet: Grundläggande hemutrustning, reparation och underhåll i "egnahem" förutsatt att man inte kan finansiera på annat sätt, flyttkostnader om flyttningen är av stor vikt, för installation av värmekällor.

Medelprioritet: Hemutrustning utöver grundläggande, smärre renoveringar typ tapetsering om man har eget ansvar för detta, hyresskulder och andra skulder om lånet sker i samband med ekonomisk rådgivning och om handläggaren tycker att det är den bästa lösningen, kläder i vissa fall.

Låg prioritet: Hyra i förskott för att förhindra vräkning, flyttkostnader vid vräkning, fritidsutrustning, t ex radio och TV,

Vad kan man
inte få ?

Utbildningskostnader, pengar till skoluniformer, resor till och från skolan, skolmåltider, kostnader i samband med rättegång, böter, skadestånd, flyttkostnader i samband med evakuering, depositionsavgift i samband med boende, kostnader i samband med att man söker och får ett arbete, skulder till staten, investeringar, huvudsakliga uppvärmningskostnader

Social fund ger högre prioritet till reparation än till nyinköp. Likaså ges högre prioritet till personer som har medicinska grunder för sin ansökan.

Handläggaren kan om man inte får ett lån från fonden, ge råd om var man annars kan ansöka om pengar, samt hur man skall klara sig på befintliga tillgångar.

DEM KAN FÅ BUDGETERINGSÅN ?

Om man själv eller tillsammans med partnern har fått "Income Support under en period av minst ett halvt år, och under den tiden inte har haft mer än ETT avbrott omfattande högst två veckor. SF handläggaren beslutar om du skall få ett lån eller inte grundat på behovet och följande kriterier:

1. Om du eller din partner inte har sparade medel över £ 500. Över £ 500 reduceras lånet pund för pund.
2. Hur din återbetalningsförmåga ser ut.
3. Om du redan har ett lån från "Social Fund".
4. Om du är avstängd från arbetslöshetsunderstöd.

HUR MYCKET KAN MAN LÅNA ?

Latituden ligger mellan £ 30 OCH £ 1.000. Hänsyn tages också till vad du tidigare har lånat från "Social Fund", ex om du sedan tidigare har ett lån på £ 200 som du inte återbetalat kan du endast få låna £ 800 Lånet är räntefritt

HUR ÅTERBETALAR MAN ?

Innan man får lånet göres en överenskommelse om i vilken takt man kan betala tillbaka. Återbetalningen sker genom reducering av din eller din partners "Income Support". Återbetalningsgraden ligger mellan 5 och 15% av den veckovisa utbetalningen av bidraget. Om du inte längre får "Income Support", kan reduktion ske av övriga socialförsäkringar. Om man inte längre lever på någon socialförsäkring blir man debiterad via bank eller postgiro. Man kan betala tillbaka en klumpsumma om man har råd.

Den maximala återbetalningsperioden är 1,5 år.

HUR ANSÖKER MAN ?

1. Man eråller en ansökningsblankett från DHSS.
2. Man insänder ansökan till DHSS undertecknad av sig själv eller någon annan med fullmakt.
3. Handläggaren kan begära komplettering av ansökan.
4. Beslut skall normalt fattas inom 28 dagar.
5. När beslut är fattat delges man skriftligen.
6. Delgivningen skall undertecknas av den sökande så att man visar att man förstår de skyldigheter som medföljer lånet, och skickas tillbaka till handläggaren.

Utbetalningen sker via postanvisning. Veckan efter börjar återbetalningen.

VID AVSLAG.

Beslutet kan ej överklagas.

Avslag kan lämnas av bl a följande orsaker:

1. Att man redan har för många skulder.
2. Att aktuell kostnad ej skall täckas via budgetlån.
3. Att det inte finns tillräckligt med pengar i budgeten.
4. Att andra ansökningar måste prioriteras.

CRISES LOANS (KRISLÅN)

Även detta ett räntefritt lån som är till för människor som hamnat i en akut kris eller nödsituation. Man behöver inte vara bidragstagare för att erhålla ett sådant lån. För att vara berättigad måste det föreligga en allvarlig risk för en familjs eller individs hälsa eller säkerhet och att krisen inte kan lösas på annat sätt.

VAD KAN MAN FÅ TILL ?

Levnadsomkostnader för en kortare period, upp till 14 dagar.

Exempel:

1. En katastrof som förorsakar skada, förlust eller förstörelse av familjens ägodelar eller egendom
2. Förlust av pengar, t ex genom inbrott.
3. Akuta resekostnader, om man befinner sig utan medel på annan ort.

Undantagen står att jämföra med de som anges för budgeting loans.

De som inte kan få detta lån är följande: Personer under 16 år, intagna på sjukhus, fångar, medlemmar av religiös orden (munkar och nunnor), studenter, utlänningar (turister etc)

Vad som i övrigt påverkar möjligheterna till lånet eller storleken av detsamma är: Egna tillgångar, hjälp från kommunen. Om man nyligen ansökt om annat lån genom "Social Fund", och ej bedöms kunna betala tillbaka krislånet, får man inget krislån. Viss begränsning för krislån gäller även för dem som är avstängda från arbetslöshetsunderstöd.

HUR MYCKET ?

Handläggaren bedömer hur mycket man behöver, men det finns ingen lägre gräns. Maximumgränsen för folk som lever på "Income Support" är 75 % av detsamma, max summan för dem som inte lever på bidrag är i princip £ 1.000. Jämför i övrigt med budget lån.

Återbetalning jämför budgetlån.

HUR ANSÖKER MAN ?

Då det här gäller akuta situationer påskyndas ansökningsförfarandet genom att man träffar handläggaren för intervju snarast möjligt. Beslut skall fattas så snart möjligt. I övrigt som ovan. Man kan också ansöka om krislån på annan ort än hemorten.

Utbetalningar och avslag se ovan.

MATERNITY PAYMENTS (Moderskapsbidrag, spädbarnsbidrag)

Till skillnad från ovanstående är detta inget lån utan ett bidrag till för att stötta ensamstående kvinnor eller familjer med låg eller ingen inkomst i samband med att man får barn (även vid adoption om barnet är under 12 mån). Bidraget är inte föremål för bedömning eller begränsat av budgetram.

Dock måste följande kriterier vara uppfyllda:

1. Man måste vara föremål för bidrag från "Income Support" eller "Family Credit".
2. Sökanden får inte ha sparade medel på över £ 500. Reduceras som ovan. Utbetalning som ovan. Utbetalning av detta bidrag ger ingen effekt på andra bidrag man kan ha.

HUR MAN ANSÖKER.

Man kan ansöka om bidraget från 30:nde graviditetsveckan fram till dess barnet blivit tre månader i övrigt som ovan.

ÖVERKLAGAN.

Man har rätt att överklaga beslut om detta till en speciell socialförsäkringsdomstol. Besväret skall inges inom tre månader från det man fått beslutet. Besväret skall gå via socialkontoret och man skall ange skälen till varför man vill ha beslutet ändrat. Beslutet kan i princip ändras på följande grunder:

1. Faktiska misstag i samband med beslutet.
2. Beslutet har fattats utan alla fakta.
3. Felaktig lagtillämpning.

FUNERAL PAYMENTS (begravningskostnader)

Även detta är ett bidrag utan begränsningar av budget. Kan dock bli återbetalningsskyldigt i mån av tillgångar i dödsboet.

Obligatoriskt bidrag när man uppfyller följande kriterier:

Människor som har bidrag i form av "Income Support, Family Credit eller Housing Benefit".

Reduktion av bidraget sker om det finns tillgångar i dödsboet, om det finns försäkringar som täcker begravningskostnaden, samt om det finns besparingar över £ 500.

Begravningsbidraget skall täcka en enkel begravning inom U.K. vilket inkluderar transport av liket till hemorten, reskostnader i samband med arrangerande av begravning, dödsattest, vanlig enkel kista, likbil och bärare samt följebil. Dessutom inkluderas blommor från personen som arrangerar begravningen, ersättning till begravningsentreprenör, präst och kantor. Kyrkogårds- eller krematoriekostnader. Upp till £ 75 i extrakostnader beroende på religionen hos den döde beviljas också.

Betalning sker som ovan.

Har ingen effekt på andra bidrag.

Ansökan måste ske inom tre månader från begravningstillfället

Överklagan sker på samma sätt som vid punkten ovan.

COMMUNITY CARE GRANTS

Bidrag riktat till att hjälpa prioriterade grupper av människor som t ex gamla och handikappade för att de skall kunna leva ett oberoende liv i samhället. Även människor som lämnar institutionsvård kan som ett led i rehabiliteringen och återanpassningen i samhället erhålla sådant bidrag. För att underlätta ett fortsatt eget boende som alternativ till institutionsvård kan medel också beviljas. Hjälp kan också utgå till vårdare av ovanstående grupper. I vissa fall beviljas medel till familjer som lever under ett exceptionellt stort ekonomiskt tryck, samt som hjälp till vissa reskostnader

DEM FÄR ?

1. Äldre människor
2. Mentalt handikappade
3. Psykiskt sjuka
4. Fysiskt handikappade
5. Kroniskt sjuka
6. F d missbrukare
7. F d kriminella
8. Luffare, vagabonder
9. Familjer som lever under hårt tryck.
10. Unga människor som varit föremål för samhällsvård

Beroende på omständigheterna skall bidraget täcka följande:

- Hemutrustning, inkluderande hjälpmedel.
- Kläder
- Flyttkostnader
- Reskostnader
- Handikappanpassning av lägenheter eller annat boende
- Tvätt, t ex om man är inkontinent
- Hjälp med energihushållning

Budgetmässig vägning finns med i denna bidragsform. Minimalbelopp är här f n £30, något bestämt maxibelopp finns ej.

Ansökan sker till DHSS via ansökningsblankett. Beslutet går ej att överklaga, men man kan ansöka om omprövning inom 28 dagar från det att beslutet togs

(uppgifterna är hämtade ur "A guide to social fund" utgiven av Dep of Healt and Social Security April 1988)

ADRESSFÖRTECKNING

Brian Barnes Workshop 16, Painter"	Wandsworth Community Printshop "Community Charlotte Despard Av. Battersea London SW 11 5JE	01-627-5821
--	--	-------------

Dave Allan "Shelter"	Room 30, 2nd floor Ruskin Buildings 191 Corporation Street Birmingham, West Midlands B4 6RP	021-236 6668
-------------------------	---	--------------

Ed Joyce	"Mozart Projekt" Third Avenue London W10 4RY	01-969 9653 62
----------	---	----------------

Birmingham Trades Council Centre for the Unemployed, 448 Stratford Road, Sparkhill Birmingham B11 4AE		021-771 0871
--	--	--------------

John Wheeler	29 Cloudesdale Road London SW17 8ET	01-798-1600
--------------	--	-------------

General Social Work Office Paddington	313 Harrow Road London W9	01-798-3525
---	------------------------------	-------------

Social Work Office Tooting	234 Upper Tooting Road London SW17 7EY	01-871-7126
-------------------------------	---	-------------

Tony Andrews Viktoria	10 Warwick Row London SW1E 5EP	01-798-3032
Social office Marylebone John Wheeler	4 Frampton Street London NW8	01-798-1600
Svenska Amba- saden	11 Montagu Place London W11 2AL	01-724-2101
Rita Douglas Carol Cook	Deelands hall association Deelands road Ruberry Birmingham B 45 9 RR	021-4537183
Suzy Croft Peter Beresford 15 Falcon Road	Open services projekt Tempo house London SW11 2 PJ	01-2280085 01-2237662 01-2237989

I serien **MEDDELANDE FRÅN SOCIALHÖGSKOLAN** har tidigare utkommit:

- 1981:1 **FOSTERBARNSVÅRD OCH EKONOMI** av Peter Westlund
- 1981:2 **EN ALKOHOLENKÄT - OCH VAD SEN DÅ? En modell för alkoholundervisning i en sjätte klass** av Inger Farm och Peter Andersson
- 1981:3 **PSYKOLOGIN I SOCIALT ARBETE: EN PEDAGOGISK DISKUSSION** av Eric Olsson och Christer Lindgren
- 1982:1 **VAD BÖR EN KURATOR KUNNA?** av Karin Stenberg och Britta Stråhlén
- 1982:2 **LVM BAKGRUND OCH KONSEKVENSER** av Peter Ludwig och Peter Westlund
- 1982:3 **INSYN - ETT FÖRSÖK TILL INSYN I ARBETSMILJÖN PÅ EN SOCIALFÖRVALTNING. En intervjuundersökning** av Pia Bivered, Kjell Hansson, Margot Knutsson och P-O Nordin
- 1983:1 **AVGIFTER PÅ SOCIALA TJÄNSTER - principer och problematik** av Per Gunnar Edebalk och Jan Petersson
- 1983:2 **EN INDELNING AV RÄTTEN - hjälpmedel vid inläsning av juridiska översiktskurser** av Lars Pelin
- 1983:3 **OM SOCIALA OMRÅDESBESKRIVNINGAR** av Verner Denvall, Tapio Salonen och Claes Zachrisson
- 1983:4 **DE MANLIGA FOLKPENSIONÄRERNA I ESLÖV - Arbete, inkomst och levnadsförhållanden 1945-1977. Del I Förhållandena 1977** av Åke Elmér
- 1983:5 **PSYKOLOGISKA FÖRKLARINGSMODELLER I SOCIALT ARBETE** av Alf Ronnby
- 1983:6 **FACKFÖRBUNDENS SJUKKASSEBILDANDE. EN STUDIE I FACKLIG SJÄLVHJÄLP 1886-1910** av Per Gunnar Edebalk
- 1984:1 **DE MANLIGA FOLKPENSIONÄRERNA I ESLÖV - Arbete, inkomst och levnadsförhållanden 1945-1977. Del II Utvecklingen 1945-1977** av Åke Elmér
- 1984:2 **FRÅGETEKNIK FÖR KVALITATIVA INTERVJUER - En sammanställning** av Hans-Edvard Roos
- 1984:3 **AKTIONSFORSKNING SOM FORSKNINGSSTRATEGI** av Kjell Hansson
- 1984:4 **FÖRÄNDRINGSPROCESSER INOM GRUPPER OCH ORGANISATIONER I PSYKOLOGISK OCH SOCIALPSYKOLOGISK BELYSNING** av Eric Olsson (SLUT)
- 1984:5 **ROLLSPEL - TILLÄMPNING OCH ANALYS** av Kjell Hansson
- 1985:1 **IDROTT OCH PSYKOSOCIALT ARBETE** av Kjell Hansson
- 1986:1 **ARBETSRAPPORT. Att arbeta på barn- och ungdomsinstitution - en pilotstudie** av Leif Roland Jönsson
- 1986:2 **DE MANLIGA FOLKPENSIONÄRERNA I ESLÖV - Arbete, inkomst och levnadsförhållanden 1945-1977 (1983). Del III Utvecklingen inom oförändrade grupper** av Åke Elmér
- 1986:3 **UNGDOMAR, SEXUALITET OCH SOCIALT BEHANDLINGSARBETE PÅ INSTITUTION - Intervjuundersökning bland personalen på tre hem för vård eller boende i Skåne** av Maud Gunnarsson och Sven-Axel Månsson
- 1987:1 **FATTIGVÅRDEN INOM LUNDS STAD - den öppna fattigvården perioden 1800-1960** av Verner Denvall och Tapio Salonen

- 1987:2 FORSKNINGSETIK OCH PERSPEKTIVVAL av Rosmari Eliasson (SLUT)
- 1987:3 40 ÅRS SOCIONOMUTBILDNING I LUND av Åke Elmér
- 1987:4 VÄLFÄRD PÅ GLID - RESERAPPORT FRÅN ENGLAND av Verner Denvall och Tapio Salonen
- 1987:5 ATT STUDERA ARBETSPROCESSEN INOM SOCIALT BEHANDLINGSARBETE av Leif Roland Jönsson
- 1987:6 SOCIALTJÄNSTLAGEN OCH UNGA LAGÖVERTRÄDARE av Anders Östnäs
- 1987:7 FORSKAREN I FÖRÄNDRINGSPROCESSEN av Eric Olsson
- 1988:1 EN UPPFÖLJNING AV BARN SOM SKILTS FRÅN SINA FÖRÄLDRAR av Gunvor Andersson
- 1988:2 THE MAN IN SEXUAL COMMERCE av Sven-Axel Månsson
- 1988:3 FRÅN MOTSTÅND TILL GENOMBROTT. DEN SVENSKA ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN 1935-54 av Per Gunnar Edebalk
- 1988:4 MALMÖ - i kulmen av fattigdomscykeln av Tapio Salonen
- 1988:5 PROJEKT ÖSTRA SOCIALBYRÅN - en processbeskrivning av ett förändringsarbete med förhinder av Anna Meeuwisse
- 1988:6 UTDELNINGEN AV SPRUTOR TILL NARKOMANER I MALMÖ OCH LUND av Bengt Svensson
- 1988:7 HEMTJÄNSTEN PÅ 2000-TALET red av Peter Andersson
- 1989:1 FATTIGLIV av Gerry Nilsson
- 1989:2 MAKTHET OCH MOTSTÅND - aspekter på behandlingsarbetets psykosociala miljö av Leif R Jönsson
- 1989:3 FOSTERHEMSFÖRVALTNINGEN av Bo Vinnerljung
- 1989:4 GUSTAV MÖLLER OCH SJUKFÖRSÄKRINGEN av Per Gunnar Edebalk
- 1990:1 DET ÄR RÄTT ATT FRÅGA VARFÖR - undersökningar om socialt arbete red av Verner Denvall
- 1990:2 SCENFÖRÄNDRING - FORSA-symposiet Helsingborg/Gilleleje
- 1990:3 KULTURMÖTEN INOM SOCIALTJÄNSTEN - erfarenheter och reflektioner red av Immanuel Steen
- 1990:4 HEMMABOENDEIDEOLOGINS GENOMBROTT - åldringsvård och socialpolitik 1945-1965 av Per Gunnar Edebalk
- 1991:1 PROJEKTTILLVARO - en processanalys av ett socialbyråprojekt av Anna Meeuwisse
- 1991:2 ORGANISATIONENS PÅVERKAN PÅ SJUKFRÅNVARON - hur en forskningsprocess och en personlig utvecklingsprocess kan integreras med hjälp av handledning av Katrin Tjörvason
- 1991:3 SEXUALITET OCH SOCIALT ARBETE PÅ INSTITUTION av Åsa André

Exemplar kan rekvireras från socialhögskolans expedition, adress
Socialhögskolan, Box 23, 221 00 LUND

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Box
221 00 Lund
046-10 70 00
